

Upravništvo, Ljubljana, Knafljeva
ulica 5 — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Šelen-
burgova ul. 6 — Tel. 3392, 3492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7.
Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenovca ul. št. 2
Telefon št. 190.
Računi pri pošti, ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga číslo 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2440,
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopis se ne vrača.

Dvojni tir na progi Zidani most — Zagreb

Med najnujnejše in najvažnejše pro-
metne zahteve Slovenije spada zlasti
tudi položitev drugega tira na železni-
ški progi med Zidanim mostom in Za-
grebom. Izredno mnogo se je o tem že
pisalo in govorilo, pa si je naša javnost
ravno glede te zahteve tako edina, ka-
kor v malo katerem drugem vprašanju.

Zanimivo in obenem značilno je, da
so že pred 80 leti, ko so začeli progo
graditi, računali s potrebo dvojnega
tira, čim se bo promet bolj razvil. Pro-
go je zgradila južna železnica, ki si je
pri nakupu zemljišč pridobila dovolj
širok pas za dvotirno železnico. Enotir-
na proga je bila mišljena le kot začas-
na rešitev. Dogotovljena in prometu iz-
ročena je bila leta 1862., ko je pred-
stavljala edino železniško zvezo Zagra-
ba z Dunajem in Trstom. Železniška
uprava je takoj po otvoritvi začela pri-
pravljati spodnji progovni ustroj za
drugi tir in je to delo dovršila ob Zida-
nem mostu do Krškega. Po razdelitvi
Avstrije leta 1867. v avstrijsko in ma-
džarsko polovico, pa je dobil Zagreb
najprej železniško zvezo z Budimpešto
in nato še z Reko, pa ostalimi kraji.
Proga na Zidani most je zaradi tega po-
stala drugorazredna. Znana madžarska
železniška politika je še posebej skr-
bela, da se na tej progi ni razvil noben
pomembnejši promet, pa je res zado-
stval samo en tir.

Bistveno se je spremenil položaj z
edinjenjem. Železnica Zagreb — Zida-
ni most je zopet postala prvorazredna pro-
ga izredne važnosti, saj je bila vključe-
na v glavno prometno žilo Jugoslavije.
Postala je še več, postala je del velike
evropske zveze zapada z vzhodom ob
45. vzporedniku. Južna železnica se je
tako po prevratu pripravljala, da jo
prilagoja naraščajočemu prometu in po-
loži tudi drugi tir. Prehitelo pa jo je
podržavljenje in njena namera še do
danes ni izvršena. Dvotirna je nač
postala železnica iz Beograda do Zagreba
od tod dalje do Zidanega mostu pa je
ostala enotirna, čeprav so že 9 let go-
tovi vsi načrti za dvotirno železnico.

O velikem pomenu proge Zidani most
— Zagreb govori dovolj že samo dejstvo,
da vozijo po njej že vsa leta po zedinje-
nju ekspresni mednarodni vlaki, po 4
do 5 parov mednarodnih brzih ter po 6
do 7 parov potniških vlakov. Tovorne
ga prometa je vedno več; sedaj imamo
že redno po 8 parov rednih tovornih
vlakov, toda dnevno še po par parov
izrednih. Po dosedanjih podatkih bo
letos promet presegel 7,5 milijona bru-
toton, kar znači, da se je povečala za eno
tretjino že samo od l. 1935. Vsaka stvar
ima svoje meje in tudi transportna moč
proge Zagreb — Zidani most je skoraj
pri kraju.

Položaj te proge med Zidanim mo-
stom in Zagrebom je zelo ugoden za
naše razmere. Število ovinkov je razme-
roma majhno, saj znaša samo okrog
15% od celokupne dolžine 78 km. Tudi
vzporske razmere so povoljne. Razdalja
med poedinimi postajami je povprečno
7,1 km; največja je med Bregom in Se-
vnico (8,6 km) ter med Krškim in Brežici
(8,5 km). Teoretična progovna
transportna moč na najtežjem odseku
proge med Bregom in Sevnico bi zna-
šala nekaj nad 10 milijonov brutoton,
praktična pa komaj 8 milijonov bru-
toton na leto. Tudi povečanje brzine vla-
kov, ako bi bilo mogoče, skrajšanje po-
stankov, povečanje tonaje za tovrne
vlake in slični ukrepi bi bistveno ne
mogli dvigniti te transportne moči.

Praktičen dokaz, da leži meja trans-
portne moči enotirne proge Zagreb —
Zidani most nekako med 7,5 in 8,5 mi-
lijona brutoton, je tudi izkušnja letoš-
njega poletja, ko je v juliju in avgustu
promet nenavadno vzrastle. Podatki za
avgust pravijo, da se je dnevno prevo-
zilo v obeh smereh povprečno po 23.000
brutoton, torej v celem mesecu 624.000
ton. To bi dalo letno nekaj nad 7,5 mi-
lijona ton. Ako pomislimo, da je bil v
avgustu sicer potniški promet največji
v sezoni, tovorni promet pa še daleč ne,
ker pričenja izvozna doba šele v okto-
bru, moramo računati, da se bo promet
v sedanjem in bodočem mesecu še znat-
no dvignil.

Da je propustna moč proge v resnici
izčrpana, se pozna zlasti tudi po izred-
no velikih zakasnitvah. Vlaki napravit
med Zidanim mostom in Zagrebom
skupno 1300 minut zakasnitve. To zna-
ša skoraj 22 ur dnevno. Zakasnitve pa
so ne samo tovorni vlaki, o katerih
zamudi itak javnost mnogo ne izve,
temveč potniški in celo mednarodni
brzi vlaki. Po enem samem tiru se nač
more delati čudežev niti z najboljšim
obslužjem, posebno če ga je premalo.
V računu zakasnitev niso upoštevani oni
čas zamud, s katerimi so ustopili vlaki
na našo enotirno z dvotirno progo
v Zagrebu, oziroma Zidanim mostu. Res
moramo od vsote nekoliko ur odsteti,
ker izmenjuje železniška uprava med
Brežicami in Zapršicem tirnice ter na-

FRANCIJA IN ANGLIJA SILITA K ODLOČITVI

Londonski odbor za nevmešavanje naj se izreče za takojšen odpoklic vseh tujih prostovoljcev iz Španije

Pariz, 14. oktobra. o. Težišče angleško-
francoske akcije za ureditev španskega
problema je bilo danes v Parizu. Na seji
vlade, ki je bila dopolnena pod vodstvom
predzida Lebruna, je zunanji minister
Delbos podrobno poročal o dosedanjih po-
gajanjih z Londonom, posebno o razlogih,
zaradi katerih se je v sporazumu s Chau-
tempsonom in Daladierjem odločil za posled-
nji poskus za sporazum z Italijo v okviru
londonskega nevtralnostnega odbora, za
kateriga se je odločila tudi angleška vla-
da. V splošnih obrisih je podal precizne
predloge, ki jih nameravata angleška in
francoska delegacija v nevtralnostnem o-
dboru predlagati za umik tujih prostovolj-
cev iz Španije in ureditev drugih španskih
problemov. Po daljši razpravi o teh vpra-
šanjih je ministrski svet določil glavno vse-
bino note, ki je bila po seji v zunanjem
ministrstvu takoj sestavljena in že popol-
dne poslana v London.

Finančni minister Bonnet je na seji po-
ročal o finančnem položaju. Sklenjeno je
bilo, da se bo vlada prihodnje sestrila v
ponedeljek dopoldne.

Sklepi in predlogi Londonu

Francoska vlada je na svoji današnji se-
ji na osnovi sporočil, ki jih je prejela o
včerajšnjih sklepih angleške vlade, skle-
nila predlagati v Londonu, naj bi se raz-
prava o umiku tujih prostovoljcev iz Špa-
nije v nevtralnostnem odboru vršila po na-
slednji proceduri, ki naj bi jo v odboru
semem zagovarjala lord Plymouth in po-
slanik Corbin:

1. V nacionalistično kakor tudi v repub-
likansko Španijo naj se takoj pošljejo po-
sebe komisije, ki bodo nadzorovale in
usmerjale operacije za končni umik tujih
prostovoljcev s Pirenejskega polotoka.

2. V teh komisijah naj bodo zastopane
vse države, ki so včlanjene v odbor.

3. Šele, ko bi bil umik prostovoljcev iz
Španije končan, naj bil odbor obema tobo-
rom v Španiji priznal vse vojne pravice.

Lord Plymouth in poslanik Corbin naj
bi takoj ob početku zasedanja londonskega
nevtralnostnega odbora podala važne
izjave, s katerimi bi zastopnikom ostalih
sodelujočih sil zagotovila popolnoma loj-
no postopanje Anglije in Francije, v ka-
terih pa bi obenem zahtevala, da mora
odbor dovršiti svoj posel v 10 do 15 dneh.
Če se bodo pogajanja v londonskem o-
dboru zaključila ugodno, je samo po sebi
razumljivo, da bo takoj nato sklicana v
London diplomatska konferenca vseh ev-
ropskih velesil; če pa bi londonski odbor,
ki se bo sestal v soboto dopoldne, ničesar
ne opravil, ali če bi dognal, da iz Španije
ni mogoče odstraniti vseh tujih prostovolj-
cev, bosta Anglija in Francija:

1. Takoj ukinili zaporo meje na Fire-
nejih ter dovolili svobodno dobavo orožja
in prostovoljcev republikanskim Špancem.
2. Pričeli v smislu nujnega sporazuma
še posebej kontrolirati Balearsko otočje,
da bi tako preprečili morebitno zasedbo
teh otokov po kakšni drugi sili.

Po informacijah londonskega »Daily Te-
legrapha« se bodo pogajanja v okviru lon-
donskega nevtralnostnega odbora pričela
na podlagi angleške Bele knjige od 15. ju-
lija, v kateri je angleška vlada zahtevala
umik tujih prostovoljcev iz Španije, kakor
bi priznala generalu Francu vse vojaške
pravice. Takrat je angleška vlada stavila
postoj, da se o obeh elementih razpravlja
kakor o celoti. Pogajanja tedaj niso uspe-
la, ker je Rusija načelno odklonila priznanje
vojaških pravic španskim nacionalistom,
Italija, Nemčija in Portugalska pa niso ho-
tele pristati na to, da bi se vršila enotna
pogajanja o obeh zadevah.

Nezadovoljstvo v Rimu

Poročila iz Rima pa pravijo, da so tam-
kajšnji uradni krogi zelo nezadovoljni z
najnovejšim razvojem situacije. Pogoj, ki
jih stavlja Anglija in Francija, bodo pre-
judicirali pogajanja v londonskem nev-
tralnostnem odboru. Predvsem rimskim
krogom ni všeč, da bi moral odbor v 10
ali 15 dneh dovršiti svoje delo, tako, da bi

pravijo zaradi tega vsi dnevno vozeči
redni vlaki nekako 240 minut zamude.
Vse ostale zakasnitve pa moramo pri-
pisati zgolj dejstvu, da osobe niti pri
najboljši volji ne more po sedanjem
ustroju proge doseči povoljšega pre-
voza vlakov. Ako se rednim vlakom
pridruži še kak izredni, zlasti to-
vorni, ki počasi vozijo, nastaja še večja
gneča. Ta, iz samega praktičnega obra-
čevanja izhajajoči dokaz o popolni iz-
črpanosti progovne transportne moči
med Zidanim mostom in Zagrebom je
najjačji in najtežnejši dokaz, da se
mora tir podvojiti, ako se hočemo iz-
ogniti še večjim nevšečnostim v prihod-
njih letih.

Potrebno je torej, da se že v prora-
čunskem letu 1938/1939 prične s po-
dvojitvijo tira med Zagrebom in Zida-
nim mostom. Vsako nadaljnje odlašanje
bo težko samo povečalo. Stroški za
podvojitve so preračunani samo na 85
milijonov dinarjev. Amortizirali se bo-
do prav dobro in uspešno, o tem ne
more biti nikake dvoma. Država pa
bo dobila od Beograda do Ljubljane
dvotirno, prvovrstno prometno žilo ter
si resnično zgradila svojo »magistralo«.

moral biti sporazum že do 1. novembra po
streho. Poleg tega smatrajo francosko-an-
gleške dogovore o ukrepih za primer, da
pogajanja v londonskem odboru ne bi
uspela, za nevarne grožnje, s katerimi naj
bi se Italija, Nemčija in ostale države, ki
simpatizirajo s španskimi nacionalisti, pri-
silile k pristanku na umik tujih prostol-
voljcev iz Španije, ki naj bi veljal za po-
gaj, pod katerim bi londonski odbor špan-
skim nacionalistom šele priznal vse voja-
ške pravice.

Vprašanje Balearov

Listi izražajo danes svoje zadovoljstvo
z ukrepi francoskih in angleških merodaj-
nih krogov, odkrito pa priznavajo, da an-
gleška vlada ni sprejela vseh francoskih
predlogov. Glede enega francoskega pred-
loga, ki se je nanašal na balearski pro-
blem, pa je šla angleška vlada celo še
dalje. Francoska vlada je preko poslanika
Corbina predlagala Edenu, naj bi se v pri-
meru neuspeha nevtralnostnega odbora
izvedli posebni skupni francosko-angleški
ukrepi za zavarovanje bistvenih interesov
obeh držav v zapadnem delu Sredozem-
skega morja. Predvsem naj bi prišla skup-
na francosko-angleška akcija do izraza
okrog Balearskega otočja. Angleške in
francoske vojne ladje naj bi v smislu nuj-
nonskega sporazuma stalno krizarile pred
luho Mahon na Menorci, ali pa naj bi an-
gleško in francosko brodevoje enostavno
zasedlo vse Balearsko otočje. Angleška
vlada je na ta francoski predlog v celoti
pristala in ga še nekoliko podrobneje iz-
delala. Zanimivo je, da »Figaro« pri tem
opozarja, da so Italijani že ob pričetku
španske državljanske vojne tajno utrdili
luho Palmo na Mallorci.

Uradno sporočilo o seji

O današnji seji je bilo objavljeno na-
slednje sporočilo:
Zunanji minister Delbos je poročal o
tekočih pogajanjih glede Španije, zlasti o
sestanaku odbora za nevmešavanje ki bo
v kratkem. V velikih obrisih je obrazložil
načrte, ki jih morata Francija in Anglija
vzeti v poštev. Ministrski svet je soglas-
no odobrila vsebino note, ki bo še danes
poslana v London. Finančni minister Bon-
net je opisal finančni položaj. Prihodnja
seja ministrskega sveta bo v torek.

Odbor za nevmešava- nje se sestane jutri

London, 14. oktobra. br. Odbor za ne-
vmešavanje je sklican za soboto ob 10.30
dopoldne. Sestel se bo v angleškem zu-
nanjem ministrstvu.

Čeprav demantirajo, da bi bil odbor
za nevmešavanje določen gotov rok za
ureditev prostovoljske zadeve, poudarjajo
v angleških diplomatskih krogih že prej
izraženo željo, da ima svoje delo čimprej
končati, tako da bi po britanskem načrtu
z dne 14. julija mogla oditi na Špansko
posebna komisija, da bo nadzirala odhod
prostovoljcev, kakor hitro bo o tej zadevi
podpisal v nevmeševalnem odboru dogo-
vor. Ker dnevni red zasedanja odbora še
ni razglašen, se še ne ve, ali se bo delo
nadaljevalo tam, kjer so ga prenehali na
prejšnji seji, v uradnih krogih pa poudar-
jajo, da ni angleška vlada prav nič spre-
menila svojega stališča glede priznanja te
ali one strpe stranke. Znano je, da je pri
zadnjih debatah v odboru nastalo nesog-
lasje med Francijo in Anglijo na eni
strani in Italijo in Nemčijo na drugi stra-
ni zastran prioritete teh dveh vprašanj.

Komunike o seji angleške vlade

London, 14. okt. o. Včerajšnji seji an-
gleške vlade je bil snodi objavljen nasled-
nji komunik:

Vlada je na svoji seji proučila francoske
predloge, ki jih je glede na italijanski o-
dgovor sporočil ministru Edenu francoski
poslanik Corbin. Rezultat razprave o tem
vprašanju je bil, da je vlada v glavnem
sprejela te predloge. Pristala je na to, da
je treba napraviti nov poskus za sporazum
glede na položaj v Španiji in sicer v o-
dboru za nevmešavanje, da pa se mora raz-
prava o tem vprašanju časovno omejiti, da
bi se položaj realno in bistveno zboljšal.
V tem primeru je pričakovati, da se bo o-
dbor sestal že ob koncu tedna. Ta postop-
ek je tudi v skladu z zahtevo italijanske
vlade v njeni poslednji noti.

Francoski glasovi o položaju

Pariz, 14. okt. AA. »Petit Journal« piše
o mednarodnem položaju:
Vse kaže, da bi bila najboljša pot za iz-
hod iz sedanjega splošnega zmede sklicanje kon-
ference vseh neposredno prizadejih vele-
sil, to je Velike Britanije, Francije, Italije
Nemčije in Rusije.

»Matja pravi: Snodi se v dobro poučenih
krogih izjavili, da bosta Francija in An-
glija, če odbor za nevmešavanje v 14 dneh
ne bo dosegel nobenega rezultata, prela-
gali Italiji, naj Velika Britanija, Italija in

Francija skupaj in na podlagi popolne ena-
kopravnosti zasedajo vse tri glavne Balear-
ske otoke in dobe mornarice vseh treh ve-
lesil popolno svobodo postopanja na Sre-
dozemskem morju.

»Petit Parisien« Vidi se, da sta Anglija in
Francija kljub temu, da ni bil italijanski
odgovor prav nič bodrilen, smatrali za po-
trebno, še enkrat diplomatsko poskusiti, ali
se ne bi dal španski problem prijateljsko
urešiti; to pa ne pomeni, da bi se Pariz in
London odpovedala ukrepom, ki bi bili po-
trebni, če bi ta poskus propadel. Včeraj-
šnji popolnoma soglasni francoski in bri-
tanski sklepi kažejo, da so v Parizu in
Londonu slej ko prej odločni. Ostati do
konca potrpežljivi. Mislimo, da smemo biti
s temi sklepi zadovoljni. Socialistični »Po-
pulaire« pravi med drugim: Franciji in
Angliji je do tega, da dobita čim prej za-
nosiljiva poročila za ohranitev politike ne-

Dr. Stojadinović v Londonu

Posvetovanja z zunanjim ministrom Edenom ter dru- gimi angleškimi politikami in finančniki

Pariz, 14. oktobra. AA. Predsednik jugo-
slavske vlade in zunanji minister dr. Stoj-
adinović je odpotoval iz Pariza snodi ob
21.50 v London. Na železniški postaji so se
poslovali od njega zunanji minister Yvon
Delbos, poslanik dr. Purič, vojaški ataše ge-
neral Glišić, novomenovan francoski po-
slanik v Beogradu Brugere, jugoslovanski
komisar na svetovni razslavi Čuvaj in dru-
gi.

London, 14. oktobra. AA. Predsednika
vlade in zunanjega ministra dr. Stojadi-
novića je davi ob 10. pozdravil na london-
ski postaji britanski zunanji minister Eden
v družbi svojega tajnika in g. Sayersa, ki
ga je pozdravil v imenu predsednika vla-
de Chamberlaina. Na postajo so prišli tudi
jugoslovanski poslanik v Londonu Drago-
mir Kasidolac, svetnik jugoslovanskega po-
slistva, jugoslovanski tiskovni ataše in
ostale osebe poslaništva. Ko je dr. Stoj-
adinović stopil iz vlaka, se je rokoval z
zunanjim ministrom Edenom in ostal z
njim nekaj minut v prijateljskem razgovo-
ru. Nato se je odpeljal v hotel Dorchester.

Prvi sestanek med dr. Stojadinovićem
in Edenom je bil ob 11. v zunanjem uradu.
Poprej se je še vpisal v dvorne knjige Nj.
Vel. kralja, kraljice matere ter vojvodov
Kentskega in Gloucesterskega.

Razgovor z Edenom je trajal celi dve
uri od 11. do 13. Nato se je dr. Stojadi-
nović odpeljal na jugoslovansko poslaništvo,
kjer je poslanik g. Kasidolac priredil nje-
mu na čast slavnostno kosilo. Na kosilu
so bili tudi zunanji ministri Eden, notra-
nji, letalski in vojni minister, predsednik

Nemško-belgijski sporazum

Belgija ni prevzela nobene obveznosti napram Nemčiji

Bruselj, 14. okt. AA. Vlada bo v kratkem
izročila parlamentu izmenjavo not med
Nemčijo in Belgijo. Odbor za zunanje za-
deve v poslanski zbornici je imel včeraj
sejo in je razpravljala o proračunu zuna-
njega ministrstva. Zunanji minister Spaak
se je v svojem odgovoru na več vprašanj
omejil na ugotovitve, da ni Belgija pri
pogajanjih z nemško vlado prevzela no-
bene politične, gospodarske ali vojaške
obveznosti, tudi neglede kolonij. Na vpraša-
nje, zakaj še vedno zavlačuje zasedbo po-
slaniškega mesta v Rimu, je Spaak o-
dgovoril, da mora Belgija kot stalen član
sveta DN ravnati čim bolj opretno, ker
italijanskega cesarstva mednarodno pravo
še ni sankcioniralo.

Odmev v italijanskem tisku

Rim, 14. okt. AA. Italijanski listi vidijo
v izmenjavi belgijsko-nemških not dejanski
prispevek k pomirjenju Evrope. »Corriere

vmešavanja. Če bi se nelzpodbitno pokazalo,
da takšnih poročev ni mogoče dobiti,
bosta Francija in Velika Britanija, ki mo-
rata skrbeti za varnost svojih pomorskih
zvez, prosti selanjih obveznosti v zvezi s
politiko navdušenja.

»Figaro« poroča iz Rima, da je Italija
pripravljena na vse možnosti, in trdi, da so
na Siciliji, v Sarliniji, v Toscani in okoli
Neaplja zbrane znatne sile, ki jih bodo po-
slali na Špansko, kakor hitro bi Francija
proglasila ponovno otvoritev pirenjske
meje.

Posvetovanja vojaških strokovnjakov

London, 14. okt. g. V Londonu je bila da-
nes seja vojaških strokovnjakov Francije in
Anglije, na kateri so razpravljali o načrtu
za zaščito zvez na Sredozemskem morju.
Ta načrt bi stopil v veljavo, ako razgovori
v odboru za nevmešavanje o umiku španskih
prostovoljcev ne bi imeli uspeha.

Italijanski transporti v Libijo

Rim, 14. okt. Snodi se je vkrcal na par-
nik »Roma« štab divizije »Cirenaica«, ki je
bila poslana v Libijo. Z istim parnikom po-
tujete tudi dva pehotna bataljona, ki sta
določena za Bengasi.

odbor za nevmešavanje lord Plymouth,
podtajnik za zunanje zadeve sir Robert
Vansittard, kraljev osebni tajnik Monik,
profesor londonskega vseučilišča Watson
in drugi.

Popoldne je predsednik dr. Stojadinović
posvetil sestankom z uglednimi angleški-
mi politikami in zastopniki londonskih fi-
nančnih krogov. Sprejel je v svojih apart-
manih v hotelu Dorchesteru tudi glavne
urednike velikih londonskih listov in po-
ročevalskih agencij ter več dopisnikov tu-
jih listov v Londonu.

Zvečer je bil dr. Stojadinović na slavnos-
tni večerji, ki jo je priredil njemu na
čast v prostorih zunanega urada zunanji
minister Eden.

S predsednikom britanske vlade Chamber-
lainom se bo dr. Stojadinović sestal
jutri, ker se je moral Chamberlain odpe-
ljati danes v Manchester.

Jutri dopoldne ob 11. bo predsednik dr.
Stojadinović položil venec na grob nezna-
nega junaka.

Na kosilu pri kralju Juriju VI.

London, 14. oktobra. AA. Predsednik
vlade in zunanji minister dr. Stojadinović
bo jutri na kosilu v Buckinghamski pala-
ci, jutri popoldne se bo pa sestal s
predsednikom angleške vlade Chamber-
lainom. Po večerji v jugoslovanskem po-
slaništvu se bo ob 22. odpeljal iz Londo-
na.

della Sera« pravi, da je belgijski kralj po-
gumen in prepričan prvoboritelj za osvo-
boditev Belgije težkih obveznosti. Berlin-
ski akt kaže, da ima Nemčija voljo za mir,
ničije ne želi razdeliti Evrope v dve sku-
pini in to ali ono državo podrediti skupni,
naklonjeni Francozom, da bi se mogla
ustvariti nasprotna skupina. Takšni name-
ni niso v načrtu avtoritativnih držav.

Popolo d'Italia« ugotavlja, da je Belgi-
ja od Nemčije same dosegla vse, česar ji
Zeneva ni mogla dati. Ta sporazum je zgo-
dovinskega in psihološkega pomena. Ker se
nova Nemčija razlikuje od Viljemove, bo
tudi bodoče razmerje med obema sosedma
obvarovano raznih negativnih vplivov
preteklosti.

»Nazione« pravi, da je narodno-sociali-
stična Nemčija odločno pokazala, kako si
predstavlja svoje delo za konstruktivno
politiko miru v Evropi. List dodaja, da do-
bivata s tem tudi Hitlerjev in Mussolinjev
govor na Majskem polju dejansko potrdilo.

Novi hudi boji v Španiji

Letalski napadi na Mallorco, Barcelono in Madrid — Republikanska ofenziva na aragonski fronti, naciona- listična na asturski fronti

Barcelona, 14. oktobra. o. Predsnočnim
so republikanska letala napadla luko Pal-
mo na otoku Mallorci in prizadela prista-
niškim napravam kakor tudi drugim nacio-
nalističnim vojaškim objektom ogromno
škodo. V mestu je bilo ubitih tudi večje
število ljudi. Napad je bil izvršen povsem
nenadoma, tako da so protiletalske bate-
rije na Mallorci stopile v akcijo šele, ko
so republikanska letala malone že dovrši-
la svojo nalogo. Po najnovejših poročilih
so republikanska letala v Palmi potopila
tudi več Francovih ladij.

Nacionalisti so na ta napad takoj reagi-
rali. V predteli noči je namreč 50 nacio-
nalističnih letal napadlo Barcelono. Letala
niso bombardirala le vojaških zgradb, am-
pak so sipala bombe tudi na zasebna po-
slopja. K sreči gloveških žrtev ni bilo mno-
go. Barcelonske protiletalske baterije so
nacionalistična letala sprejele s hudim og-
njem in so se moralno kralju umekniti.

Še hušji je bil letalski napad na Madrid,
kjer so nacionalistična letala vrgla nad ti-
soč bomb predvsem na severozapadno ma-
dridsko predmestje. Cela vrsta delavskih
stanovanjskih hiš je bila razdejana. Ste-

vila žrtve doslej še ni bilo mogoče dognati,
sodi pa, da je vsekakor veliko. Naciona-
listična letala so priletela nad mesto zelo
visoko in so se potem z zaprtimi motorji
spustila nanj. Zaradi tega jih v Madridu
spočetka niso niti opazili. Šele, ko je bil
napad že v polnem teku, so se oglasile pro-
tiletalske baterije.

Med tem se je na aragonskem bojišču
nadaljevala republikanska ofenziva. Po-
sebnost hudi so bili napadi pri Huescu in juž-
no od Saragosse, kjer so republikanci do-
segli več važnih uspehov.

Boji v Aragoniji

San Sebastian, 14. oktobra. AA. Republi-
kanske brigade so danes napadle naciona-
listične posojanke južno od Saragosse. Po
srditem boju so nacionalisti napad zavrnili.
Republikanci so poslali v boj kakih 50 tan-
kov. Republikansko topništvo je 72 ur bom-
bardiralo kraj Tuentos. Republikanski posu-
ski, da ustavijo prodiranje nacionalistov z
večjim pritiskom v ostalih odsekih, so se
popolnoma izjavili, ker so nacionalisti
zavzeli nove postojanke v istem odseku.

Šanghajska japonska koncesija v plamenih

Uspešen napad kitajskih letal na japonske vojaške transporte

Šanghaj, 14. oktobra. o. Danes so kitajska letala razvila silno akcijo in bombardirala vse japonske strateške točke vzdolž morske obale. Velika eskadra letal iz Nankinga se je nenadoma pojavila nad luko Taku, kjer imajo Japonci svojo veliko koncesijo in v njej velikanska skladišča, kakor tudi močno pomorsko vojno oporišče. V luki so bili veliki transporti vojaštva ter vojnih potrebščin ter živeža. Kitajska letala so odvrkla na japonsko oporišče in japonske transporte ogromno količino bomb. Japonska koncesija je bila v kratkem skoraj vsa v plamenih. Zadetih je bilo tudi več japonskih transportnih ladij. Japonsko vojaštvo je v paniki skakalo z ladij v morje in je mnogo vojakov utonilo. Japonske vojne ladje so s svojimi protiletalskimi topovi sicer skušale braniti japonske vojaške objekte, vendar pa niso imele uspeha. Kitajska letala so se nad Takuom pojavila povsem nepričakovano. Napad se je razvil v mrzlični naglici, nakar so se kitajski bombniki hitro zopet oddaljili. Na transportnih ladijah, kakor tudi v pristaniščih je bilo od bomb ubitih okrog 60 ljudi, okrog 200 pa jih je bilo ranjenih.

Japonska letala so nasprotno ponovno skušala bombardirati močeno podzemsko utrdbo, ki so si jih Kitajci zgradili okrog Kiangvana. Njihova naloga je bila za vsako ceno razdejati glavne kitajske kaverne, se preden pa so prispela na cilj, jih je napadla eskadra kitajskih lovskih letal in se je nad Šanghajem razvila letalska bitka, ki jo je opazoval s šanghajskih ulic in hiš na tisoče ljudi. Japonska letala so se morala po polurni borbi zopet umakniti v japonsko zaledje. Dve japonski letali sta bila sestreljena.

Zanimivo je, da so Japonci takoj nato izdali komunikate, v katerem pravijo, da je japonskim letalom uspelo vrči le 12 bomb na kitajske postojanke in tudi na objekte v severnem delu Šanghaja, kjer je zaradi njih nastal požar. Kakor so ugotovili, so požar povzročile granate z japonskih vojnih ladij.

Japonske izgube pred Šanghajem 25.000 mož

Dosedanje japonske izgube na šanghajski fronti se po japonskih virih cenijo na 3.000 mrtvih in 10.000 ranjenih, kakor pa zatrjujejo mednarodni opazovalci, je treba k temu pristeti tudi izgube japonskih pomorskih strelcev, ki so izredno velike. V poslednjih dveh bitkah v Capeju so bili celotni oddelki pomorskih strelcev pobiti. Od pomembnih oddelkov je ostalo le še po 10 do 20 ljudi. Nadalje je treba upoštevati japonske vojake, ki so pred Šanghajem umrli zaradi raznih nalezljivih bolezni. Po cenitvah omenjenih opazovalcev znašajo japonske izgube na šanghajski fronti 5.000 mrtvih in okrog 20.000 ranjenih ljudi, kar pomeni skoraj četrtino vsega japonskega ekspedicijskega zbora pred Šanghajem.

Napad na Nanking

Nanking, 14. okt. o. Velika eskadra japonskih letal je danes napadla Nanking. Kitajska letalska sila se ji skušala uprati, vendar jim to ni uspelo. Kakor zatrjujejo Japonci, so bila v boju tri kitajska letala sestreljena. Japonska letala so močno poškodovala nankinško letališče in več velikih skladišč v njegovi bližini.

Spopadi v Abesiniji

Adis Abeba, 14. okt. (Stefani). V zadnji deževni dobi so abesinski vstajni napadi razne manjše italijanske posadke, raztresene po abesinski visoki planoti. Italijanske kolonijalne čete so večino vstajev uničile. Mnogo njihovih poglavarjev, med njimi dedžas Aurares, dedžas Terege, Antene New Selasije, Belente Zema in Lig Ilma so ubiti. Glavnega vodjo in organizatorja vstajnih napadov dedžasa Haila Sebada so Italijani ujeli in takoj ustrelili.

Rim, 14. okt. (Stefani). Italijanske izgube v Abesiniji od 1. do 30. septembra so naslednje: 58 mož je padlo v bojih, 10 jih je umrlo zaradi dobljenih ran, tri pogrešajo, 31 jih pa je umrlo zaradi posledic službe in bolezni. Vsega skupaj znašajo izgube 102 vojakov. Celotne izgube od 1. januarja 1935 do 30. septembra 1937 znašajo 2357 mož.

Obsodba

milanskih protifašistov

Rim, 14. okt. AA. Snoči je bila izrečena obsodba proti milanskim protifašistom. Obtoženi Morandi, Venanzi, Testa, Ravaci in akademski slikar Aligi so bili obsojeni na 10 let ječe, pet obtožencev je bilo oproščenih, štirje pa so bili obsojeni na kazni od enega do štirih let zapora.

Eksplodizija v nemškem rudniku

Essen, 14. okt. AA. V rudniku Nonlster je eksplodiral plin. Ubilo je sedem rudarjev.

Spomenik Viteškemu kralju v Novem Bečeju

Novi Bečej, 14. okt. p. V nedeljo bodo v Novem Bečeju odkrili spomenik pokojnemu kralju Aleksandru I. Ureditelju.

Vsodržavni smučarski zlet bo letos v Sloveniji

Beograd, 14. oktobra. AA. V svrhu propagande in pospeševanja smučarskega športa v naši državi to ministrstvo za telesno vzgojo priredilo v letošnji smučarski sezoni zlet jugoslovenskih smučarjev. Da bo ta izlet pokazal pravo moč naših smučarjev, se bo letos vršil v Sloveniji. Njegov termin se bo določil sporazumno z jugoslovenskim zimsko-sportnim savezom v Ljubljani. Razen tega se vrše v ministrstvu za telesno vzgojo priprave za organiziranje tečajev za smučarske instruktore.

Odklikovanje

Beograd, 14. okt. p. Drugi namestnik starešine Sokola kraljevine Jugoslavije, Gjurica Paunković, je odklikovan z redom jugoslovenske krone I. stopnje.

Beleške

Obnovitev bivše SLS?

V zvezi z zagrebškim sporazumom se že nekaj časa širijo po Ljubljani in po deželi vesti, da je v toku akcija za obnovitev nekdanje klerikalne stranke, bivše SLS. Ta stranka naj bi se kot »stara«, torej predstojanuarska politična formacija skušala pridružiti skupinam, ki so sklenile zagrebški sporazum. Voditelji nove skupine naj bi bili zaenkrat ljudje, ki se v JRZ niso udeleževali v ospredju ali pa so se v zadnjem času umaknili. Baje imajo že zagotovljeno podporo enega izmed listov, ki veljajo danes še za glasila JRZ.

Voditelji akcije si za enkrat še niso na jasnem, ali naj bi »obnovljena SLS« skušala dobiti priključek k Zagrebu direktno in na lastno pest, ali pa naj poprej poskusi osnovati enotno »fronto« z onimi naivnimi neučakanci, ki že sedaj vsak za sebe vozijo svoje piskarke v Zagreb in deloma tudi v Beograd, da bi jih čim bližje primaknili k ognju. Zagrebško in beograjsko ognjišče sta sicer precej veliki, bojimo pa se, da vendarle ne dovolj za vse lonce, ki bi se radi prilili k žarečim »rimkam«.

Interesantna beleška „Slovenskega doma“

Jugoslovenska radikalna zajednica in njena glasila v zadnjem času zopet z vsem poudarkom postavljajo v ospredje vse svoje politične akcije in borbe načelo državnega in narodnega edinstva. Tudi »Slovenec« je polagoma, čeprav še malo sramežljivo, razvil jugoslovensko unitaristično zastavo. Vedno bolj hud je na zagrebški sporazum. Njegov opoldanski neboljglenček »Slovenski dom« pa očitno gleda situacijo skozi druga očala. Včeraj je namreč objavil naslednjo beleško:

»Proti sporazumu med dr. Mačkom in srbijansko združeno opozicijo sedaj kar po vrsti protestirajo razni občinski odbori, posebno na Srbskem. Tako so v Nišu in Skoplju kar nalašč zato sklicali izredni občinski seji, s katerih so poslali kr. vladi resolucijo, ki kritizira delo nekoga dela Srbov, ker so se tako daleč spozabili, da so pozabili celo na državno edinstvo, kaj šele na narodno, ki je po mnenju vsehlovor temelj, na katerem more obstati Jugoslavija.«

Sklicanje senata in narodne skupščine

Obe zbornici narodnega predstavnitva se morata, kakor je znano, po določbah ustave avtomatično sestati vsako leto na dan 20. oktobra. Da se formalno zaključijo sedanje zasedanje, sta obe zbornici predsedstvi sklicali za torek, 19. t. m. seji senata in narodne skupščine. To bosta zadnji seji zasedanja 1936/37; na njih bo med drugim sklenjeno, naj se vse nerešene zadeve prenesejo na prihodnje zasedanje.

Na prvi seji novega zasedanja, v sredo, si bosta senat in skupščina izvolila novi predsedstvi. Predsedniška kandidata JRZ bosta ostala sedanja predsednika: dr. Mažuranić za senat in Stevan Čirić za skupščino. Ali bo opozicija postavila svoje kandidature in koga bo kandidirala, še ni znano.

Protesti mestnih svetov

Včeraj smo zabeležili, da so imeli mestni sveti v Skoplju, Nišu in Banjaluki seje, na katerih so sprejeli protestne resolucije proti zagrebškemu sporazumu. O enakih sejah poročajo sedaj še iz cele vrste drugih mest, med njimi iz Stipa, iz Pristine, iz Negotina, Zaječarja itd. Povsod so bile sprejete resolucije, ki obsojajo zagrebški sporazum, poudarjajo narodno in državno edinstvo ter zahtevajo čuvanje sedanje ustave. Končno pozivajo merodajne činitele, naj preprečijo vsak tak nevaren eksperiment, kakršni bi bil izvajanje zagrebškega sporazuma.

Člani mestnih svetov so povsod izključno ali pa vsaj po veliki večini pristali JRZ.

Razmah Sokolstva v Dalmaciji

Niko Bartulović objavlja v svoji odlični reviji »Javnost« vtise in opazovanja s svojega bivanja v Dalmaciji. Med drugim pravi: »Sokol se v Dalmaciji razvija lepše nego kdaj koli, ravno zato, ker je izpostavljen napadom in udarcem z vseh strani. V Sokolu se zira vse, kar je resnično in nesebično jugoslovensko... Na lastne oči sem videl sokolski zlet v Milni, v čisto hrvaškem mestecu na Braču. Tri četrtine hiš so bile svečano okrašene in akore vse prebivalstvo je pričakalo parnike, ki so privlačili Sokole. V sprejedu je bilo 4000 Sokolov in Sokolice, med njimi devet desetih Hrvatov. V spalnju je bilo dvojno število prebivalstva od blizu in daleč. Enako sliko so nudili zleti v Visu, v Omišu in drugod, torej v čisto hrvaških krajih... Popolnoma zaman so poskusi, da bi se s terorjem spreminila dejstva...«

Ustanovni občni zbor omladinske JNS v Kranju

Iz Kranja nam poročajo: Odkar se je ustanovila sreska mladinska organizacija JNS za kranjski srez, bolj in bolj narasča zanimanje za politični pokret narodne mladine. Zato je sklenil sreski odbor JONS, da ustanovi za mesto Kranj še samostojno krajevno omladinsko organizacijo. Ustanovni občni zbor to v nedeljo, 17. t. m. ob pol 10. dopoldne v bivši kavarni Narodnega doma. Poleg poslancev sreskega in banovinskega odbora JONS bo prisostvoval občnemu zboru tudi narodni poslanec g. Komana. Vabljeni so vsi člani in prijatelji mladinskega pokreta.

Sestanek JNS v Mokronogu

Preteklo soboto se je zbralo v Mokronogu lepo število pristajev nacionalne misli iz Mirenske doline. Sestanek je otvoril in vodil g. Reiner iz St. Janža. Nar. posl. Milan Mravlje je poročal o političnem položaju v državi in Sloveniji. Njegova temperamentalna izvajanja so zbrani nacionalisti poslušali z izredno pozornostjo in vedno obnavljanjem živahnim odobravanjem. Se preden je svoj govor končal, ga je prekinil zastopnik sreskega načelstva in sestanek razpustil, nakar so se udeleženci mirno razšli.

Poročilo, ki smo ga prejeli iz Mokronoga o tem sestanku, se zahvaljuje posl. Mravlju za njegov obisk in njegovo zanimivo poročilo ter ga naproša, naj se čim prej zopet oglasi.

„Naša misel“

Te dni je izšla prva številka novega (tretjega) letnika glasila jugoslovenske nacional-

Oglas je reg. pod S. Br. 181 od 1. III. 1937

Zahteve jugoslovenske lesne industrije in trgovine

Zasedanje stalne delegacije lesnega gospodarstva kraljevine Jugoslavije

Sarajevo, 14. oktobra. o. Včeraj in danes je bilo tu drugo zasedanje. Stalne delegacije lesnega gospodarstva kraljevine Jugoslavije. Sestanek je vodil predsednik Zdrženja lesnih industrijev in lesnih trgovcev za Bosno in Hercegovino Vasa Todorović. Udeležili so se ga zastopniki vseh vladnih organizacij iz Zagreba, Sušaka, Sarajeva in Ljubljane. Ljubljansko Zvezo industrijev je zastopal tajnik dr. Adolf Golja. Na osnovi predloženih referatov in po vestranski razpravi so bili sprejeti naslednji sklepi:

Referat delegiranega zastopnika Stalne delegacije Ivana Hochsingerja o konferenci evropske konvencije za mehki razni les, ki je bila 27. septembra v Stockholmu, je bil sprejet na znanje z odobravanjem. Sprejeti so bili tudi zaključki te konference glede izvoznih kvot za mehki les in je bilo o tem informirano vodstvo konvencije v Stockholmu. Konferenca je izrazila prepričanje, da določene kvote ne pomenijo zmanjšanja izvoznih možnosti za naš mehki les.

Nadalje je bilo z odobravanjem sprejeto poročilo Maksa Mautnerja o trgovinskih pogajanjih s Francijo in Nemčijo. Stalna delegacija prikaže, da ji bo zagotovljeno primerno sodelovanje v novem jugoslovensko-nemškem strokovnem odboru za gozdne proizvode.

O vedno večjih težavah, ki nastajajo v mednarodnem plačilnem prometu zaradi klirnske in devizne kontrole, kakor tudi zaradi odkupovanja izvoznih deviz po Narodni banki, je poročal Rado Andrićević. Sklenjeno je bilo, da se ta referat predloži pristojnim oblastem in hkrati obnovijo predlogi, ki so bili podani že v znani vlogi stalne delegacije. Na sestanku so ugotovili, da razvoj plačilnega prometa z Italijo resno ogroža naš izvoz v to državo, ki je velikega pomena za naše lesno gospodarstvo. Izvozniki se bodo morali ozirati na to dejstvo. Vladi so bili poslani

predlogi za ureditev tega vprašanja. Na osnovi poročila dr. Adolfa Golje so ugotovili nujno potrebo, da se takoj izvede pogodbeno tarifno izenačenje našega lesnega izvoza z lesnim izvozom iz Avstrije po kopnem v Italijo.

Proti povišanju blagovnih železniških tarif Glede na informacije o nameravani reformi železniške prevozne tarife za blago, združene z ogromnim povišanjem prevoznih postavk za vse vrste lesa, je stalna delegacija ugotovila, da so bile tarife, ki danes veljajo, povišane že leta 1929. V času najpovoljnejših cen za les. Ko je nastala kriza v lesnem gospodarstvu, te tarife niso bile znižane, nego so bili prevozni stroški še povišani z vozninskimi takso. Zato danes stvarno ni nobenega razloga, da bi se te tarife še nadalje povišale, ko so vendar cene lesa še danes za onimi, ki so bile dosežene leta 1929. Poleg občutnega povišanja prevoznih stroškov in cen lesa na papirju, se efekt današnjih cen za lesno gospodarstvo bistveno zmanjšuje zaradi novih delavskih mezd, večjih stroškov za socialno zavarovanje ter raznih drugih davkov in takso.

Izhajajoč s stališča, da bi moral pravilnik o strokovnem odboru za gozdne proizvode pri Zavodu za pospeševanje zunanje trgovine v zvezi z uredbo o organizaciji tega zavoda (o čemer je poročal dr. Pantaković) prvenstveno služiti pospeševanju izvoza gozdnih proizvodov v vsakem pravcu, mora stalna delegacija obžalovati, da ob priliki sestave tega pravilnika organizacije lesnega gospodarstva niso bile konzultirane. Ta pravilnik vsebuje take odredbe, da povzročajo lesnemu gospodarstvu resne skrbi, ker bi mogli ogroziti njegove temeljne interese. Zato naj trgovski ministar ta pravilnik redigira s sodelovanjem zastopnikov stalne delegacije. Minister naj tudi ne skliče strokovnega odbora dokler revizija pravilnika o njem ne bo izvršena.

Euwe : Aljehin

Amsterdam, 14. okt. u. Četrta partija v matchu za svetovno šahovsko prvenstvo med dr. Euwejem in dr. Aljehinom se je že po 26. potezi končala remis. Stanje po četrtem kolu 2:2

Peta partija bo 19. oktobra v Rotterdamu.

Zasedanje gospodarskega sveta Male antante

Praga, 14. oktobra. AA. Gospodarski svet Male antante, ki od ponedeljka zaseda v Trenčinskih Toplicah, je končal svoje gospodarsko politično delo in sprejel resolucije. Včeraj so si člani sveta ogledali velike tovarne v Zlinu, nato pa se vrnili v Trenčinske Toplice, da prouče še osnutke resolucij ostalih odborov.

Ukinitve letalske zveze Beograd-Zagreb

Beograd, 14. okt. p. Jutri bo ukinitve redni letalski promet na progi Beograd — Zagreb. Do konca meseca se bodo intergenti lahko posluževali sleherni član letala na progi Bukarešta — Milan.

ne akademске omladine »Naša misel«. V uvodniku razpravlja list o vlogah nekaterih naših političnih voditeljev. Zanimiv je oster in odločen odgovor na propagandno brošuro »Naši pogledi«, ki jo je izdal »Slovenski klub« in v kateri razlagajo neznani mladi državnik svoje nazore, kako bi lahko Slovenci prišli do svoje države. Poleg tega objavlja »Naša misel« mnogo zanimivega materiala iz življenja našega dijstva.

Odlično urejeni list priporočamo ne le našim mladim, temveč tudi našim starejšim nacionalnim inteligencem. »Naša misel« izhaja vsakih 14 dni in velja za vse leto le 18 Din. Naroča se v Ljubljani, Groharjeva c. 2.

Hud župan

Splitška »Nova doba« poroča v svojevrstnem incidentu, ki se je dogodil v Preku v severni Dalmaciji. Meseca junija so podali ostavo vsi člani občinskega odbora, ker niso zadovoljni z županom. Za nedeljo je župan sklical, kakor to predpisuje zakon, sejo občinskega odbora, da bi sklenila, ali naj se ostavka sprejme na znanje ali ne. Seveda je bila soglasno sprejeta. Ko je župan nato prečital zapisnik, so bili občinski odborniki mnenja, da je v zapisniku utemeljitev ostavke neresnično prikazana. Očitno so županu, da bi rad prikrl, da pomenja ostavka nezaupnico njemu. Zahtevali so, naj zapisnik popravi. Župan pa se je tako močno razburil, da je iz knjige izrgal vse liste z zapisnikom zadnje seje.

Demokracija v Grčiji na indeksu

Znano je, da imajo tudi v Grčiji sedaj avtoritarne režim. Pri reformah, ki jih skušajo izvesti v notranjem grškem življenju, se v mnogoceno ravnanje po znanih hitlerjevskih metodah. Tako poročajo sedaj listi, da je prosvetno ministrstvo imenovalo posebno komisijo, ki bo pregledala vse grške in latinske klasike, v kolikor se uporabljajo na srednjih šolah. Iz knjig bo treba odstraniti vsa mesta, ki govorijo o demokraciji. Med drugimi bodo prišli pod nož tudi Platon, Sofoklej in Aristotel. Ze dalje časa je na delu komisija za splošen pregled šolskih knjig. Na njeno odredbo so že izločena vsa mesta, ki govorijo o Darwinu in njegovem razvojnem nauku. Tudi večji del Shakespeareovih dram so odstranili iz šolskih knjižnic.

Thomas Watson v Sofiji

Sofija, 14. okt. AA. Predsednik mednarodne trgovinske zbornice in znani ameriški gospodarstvenik Thomas Watson je prišel v Sofijo, kjer ga je sprejel tudi kralj Boris. Watson je imel več razgovorov z uglednimi bolgarskimi gospodarstveniki. Danes sta ga sprejela predsednik vlade Kjuseljvanov in trgovski minister. V izjavi poročevalcem listov je Watson poudaril, da veruje v srečen razvoj trgovinske izmenjave v balkanskih državah, posebno z zadovoljstvom pa je ugotovil prijateljske razmerje med Bolgarijo in Jugoslavijo. Gospodarsko sodelovanje med balkanskimi državami je važen činitelj za evropski mir. Watson je nočjo odpotoval v Bukarešto.

Požig in tatvina

Čerkije ob Krki, 13. oktobra V soboto ob 23. uri je nenadoma nastal ogenj v vinski gorici Piroškom vrhu ter je do kraja uničil hruš posostnika Janeza Kožarja. V hrušu je bilo 19 hiš izvrstnega dolenskega vina, dve škropilnici in razni drugi predmeti, da ima Kožar nad 30.000 din škodo. Zavarovan ni bil. Gre za zločin zlobnega maščevca. Oročniki so bili v naglici alarmirani in so pohiteli na pomoč. Za seboj niso zaklenili večnih vrat orožniške stanice in že je nekaj falot izkoristil priliko, da je ukradel skoro novo moško kolo kaplarja Vilendetića. Ko je odpeljal v hosto pri Bušeti vasi, kjer ga je razbil in razrezal usnje in gum, da ima kaplar nad tisoč din škodo. Kaplar Vilendetić je pri nas komaj par mesecev in je v tej dobi izsledil že večje število brezvestnežev, ki z dinamitom lovijo ribe v Krki. Požigalca in tatu so orožniki že na sledu.

Prošnja znancem in prijateljem

Prejeli smo: Prad kratkim so se razširjale o meni posvem neosnovane in neresnične vesti, češ da sem aretiran. »Ljudski glas, božji glas« — in zato in samo zato, da ta čustljivi pregovor ne pride ob veljavo, sem resnično obsedel. Vljudo se tem polom obračam na vse svoje znance in tudi prijatelje, da v bodoče opuste take neresnične vesti, ki ne škodujejo samo moji časti in ugledu, ampak ogrožajo tudi moje osebno svobodo. Ljubljana, 14. oktobra 1937.

Liše Kosec

Vremenska napoved

Zemunska vremenska poročila: Nad evropsko celino vlada hladni val s pretežno oblačnim vremenom in z meglo, ponekod. Zračna depresija v okolici Islandije se je razširila na Severno morje in povzročila novo pooblašitev in povišanje toplote v zahodni in severno-zahodni Evropi. V Jugoslaviji je jesno v Primorju, drugod pa prevladuje oblačnost z jutranjimi megliami v severni polovici. Toplota se ni posebno spremenila. Najnižja Ljubljana 1, najvišja Dubrovnik 18 C.

Zemunska vremenska napoved: Prevladovalo bo delno oblačno vreme z jutranjimi megliami ponekod. Nova pooblašitev se pričakuje v zahodnih predelih. Toplota se bo nekoliko dvignila. Zagrebška: Stalneje in vedreje vreme. Tudi temperature se bodo dvignile. Dunajska: Po večini oblačno, od časa do časa dež, dvig temperature.

Naši kraji in ljudje

Odkritje spomenika Viteškemu kralju na Rakeku

V nedeljo, 17. oktobra 1937. ob 12.30 bo Notranjska odkrila spomenik blagopokojnemu Viteškemu kralju Aleksandru I. Ureditelj na Rakeku pred železniško postajo. Odbor je pripravil vse potrebno, da bo svečanost čim slovesnejša. Vse je prav tako pripravljeno in dovršeno, kakor je bilo za 5. september, zato prosti odmor vsa že vabljena društva, da se udeležijo odkritja v čim večjem številu in da pridejo na slavnostni prostor najpozneje do 11.30, kjer jim bodo odkazali reditelji odgovarjajoči prostor. Prav tako naj bodo na prostoru tudi šole ob tej uri. Narodne noše, prapori, polagatelji vencev bodo imeli poseben prostor poleg spomenika. Po odkritju bo mimohod vojske in gasilcev in nato koncert godbe dravske divizije in pevskega društva »Sloga« iz Ljubljane.

Odbor opozarja vse udeležence na vlak, ki prispje prav k odkritju iz Ljubljane, da je na pošti reči žig, ki ga je za ta dan dovolila pošta uprava, fotomaterijal naj izrabijo ugodno priliko za posnetke najlepše svečanosti na Notranjskem. Parkiranje avtov in ostalih vozil bo na travniku nasproti lesnemu skladišču Kovač. — Točen raspored svečanosti bo objavljen jutri in v nedeljo.

Jože Tratar

Ljubljana, 14. oktobra. Umrl je Jože Tratar. Izgubili smo enega naših najuglednejših narodnih vzgojiteljev in neumornih sokolskih delavcev. »Jutro« se je tega odličnega moža spominjalo lani 12. marca, ko je praznoval 60. letnico. Toda vse preskromno so bile takrat opisane njegove vrline in zasluge. Zdaj ko počiva spokojen na mrtvaškem odru, narekuje dolžnost, da vsaj v nekaterih glavnih potezih orisemo odličnega človeka, ki je dičil Jožeta Tratarja.

Po rodu je bil iz Mokronoga, najstarejši iz družine posestnika in gostilničarja Antona Tratarja. Po gimnaziju v Celju je prišel na ljubljansko učiteljsko. Kot učitelj je najprej služboval na štajerskem, pri sv. Miklavžu pri Trbovljah, v Žusnu in na Dobovi. Nato je prišel v burnem letu 1908. v Mokronog, kjer je služboval do leta 1917. Tedaj je bil prestavljen v Ljubljano na II. mestno deško šolo na Grabnu. Posvetil je mnogo truda vzgoji mladine, svoj prosti čas pa predvsem narodni prosveti. V svobodni Jugoslaviji je ves živel v jugoslovanski ideji, prizadeval se je za Ciril Metodovo družbo in za gasilstvo. Že ko je služboval na štajerskem, je sodeloval v vrstah celjskega Sokola in se je izkazal v bojih s celjskimi nemškimi. Svoje prave sposobnosti pa je mogel pokazati v Ljubljani.

Njegova prva pot ga je vodila k Sokolu na Taboru. Polnih 15 let je bil tajnik Sokola I. Od lani dalje pa je bil podpredsednik nadzornega odbora, dalje predsednik Simon-Gregorčičeve knjižnice ter podpredsednik društva »Skrb za mladino«, ki ima takisto na Taboru svoj sedež. Bilo je treba videti Jožeta Tratarja pri delu. Z neozlonjivim idealizmom se je prizadeval za zgradbo Sokolskega doma na Taboru, sam je neštokrat zastavljal lopato, ob sleherni priliki je prijel zbirke za Tabor. Pri tem je bil neverjetno domisel, še je celo tepežkat in s puščico sobirale prijatelje po pisarnah, samo da je nabral nekaj novega denarja za Tabor. Nepozaben ostane v vlogi sv. Antona, ko je sleherni leto na Miklavžovo stopal na Taboru od mize do mize in zbiral: Vse za Tabor! Sodelovanje pri omenjenih treh društvih pač najprej obeležuje njegovo značaj: pri Sokolu I. je bil največjeje in najpoštenjše član, pri Gregorčičevi knjižnici je razodel svoj prvi smisel za ljudsko prosveto, pri društvu »Skrb za mladino« pa nežno čustvovanje za zapuščeno mladež. In kadar je bilo treba vidno manifestirati neozlonjivo zavest in napredno pripadnost, je odločno stopil v prvo vrsto borcev dr. Gregorja Žerjave.

Poročil se je leta 1906. z Zofijo Juvančev, ki mu je zvesto pomagala pri narodnem delu. Sin Marjan je odlični sokolski delavec, ki je bil prosvetar novomeške sokolske župe in lani premeščen v

Borovec, daleč nekje v kočevskem srezu. Hčerka gospa Vlada pa je profesorica na II. realni gimnaziji v Ljubljani, odlična telovadkinja in bivša načelnica Sokola I. Od leta 1932 je Jože Tratar užival božanski dopust in je bil naposled vpokojen. Bolehal je na slepiču, vendar se je krepko držal. Pred tednom pa se je bil dogovoril s primarijem dr. Blumauerjem, da pojde pod nož. Doma je vse lepo pospravil, da ne bi družine vznemirjal, in se mirno napotil v bolnišnico. V soboto

je bil operiran. Po operaciji slepiča so ga z injekcijami upali ohraniti, na žalost pa je zaradi oslabelosti danes podlegel. Enemu svojih najzaslužnejših članov in pobornikov bo Sokol I. dostojanstveno izkazal poslednjo čast. Truplo bo počivalo v Sokolskem domu na Taboru, od koder bo nastopil zadnji pot v soboto popoldne. Sokolski Tabor ostane najtrajnejši spomenik požrtvovalnosti br. Jožeta Tratarja. Njegovi ugledni družini izrekamo odkritosrečno sožalje.

Tovorni avto je treščil v vlak Nova nesreča pri Murski Soboti brez človeških žrtev

Murska Sobotica, 14. oktobra. Potniki, ki so se v torek ob 20. peljali proti Murski Soboti, so začudeno odpirali okna, da pogledajo, kaj se je zgodilo, ko se je vlak nenadno začel ustavljati, ko so bili že skoraj na kolodvoru. Presenečeni so zrlili na množico Sobočanov. Zbranih na belinski cesti, ki tu križa tračnice. Stali so ob nečem velikem in temnem, ki je ležalo tik proge, ko pa je vlak privozil bliže, so v blede svetlobi luči, ki so jih imeli nekateri pri sebi, opazili ogrožje razbitega tovornega avtomobila, ki je ležal tako blizu tračnic, da se je vlak s poljo počasnostjo plazil naprej.

Nesreča se je zgodila pred pol ure, ko je s postaje krenil osebni vlak, ki vozi ob pol sedmih proti Ormožu. Privozil je s postaje do ceste, ki križa tračnice in vodi proti Beltincem. V istem trenutku je privozil čez tračnice tovorni avtomobil, ki je bil namenjen s perutino in jaci proti Gorinji Radgoni. Na njem so bile poleg soferja še tri osebe. Lokomotiva je zadela ob zadnji del avtomobila in zdrobila karo-

roserijo, da so zaboji s kokašmi vred padali na tla. Nastalo je divje kokaškanje in gaganje gosti in rac. Za desetinko sekunde so potniki v avtomobilu ubežali smrti, ali pa vsaj hudim poškodbam.

Na kraju nesreče se je kmalu zbrala vsa Sobotna ter radovedno ogledovala polomljeno vozilo in razmetane zaboje s perutinom. Potniki niso dobili nobenih poškodb, le lastnik ima precejšnjo materialno škodo.

Ljudje se še dobro spominjajo zadnje smrtne nesreče, prav na tem mestu, do katere je prav tako kakor sedaj, prišlo zaradi tega, ker zavora ni bila spuščena.

S ceste je nemogoče videti odhod vlakov s postaje, pa tudi z vlaka se na ceste ne vidi, zato je tem bolj nujno, da je zavora pred vsakim vlakom, ki pride s postaje, spuščena, da se prepreči nesreče. Na kolodvoru naj se zaposli dovolj uslužbencev, da ne bo moral en sam človek opravljati istočasno več služb in se ne bodo nesreče ponavljale kljub tako majhnemu številu vlakov, ki prihajajo v Sobotu

Ljubljanske frizure po pariški modi Frizerji iz Jugoslavije so obiskali slavnega Antoina

Pariz, 12. oktobra. S svetovno razstavo v Parizu je združenih mnogo podrobnih prireditelj, ki so za nekatere stanove velikega pomena. Tako je bilo od 25. septembra do 4. oktobra v svetovni slavnih metropoli mode mednarodno nagradno friziranje. Prav častno je bila zastopana tudi Jugoslavija. Klub dameških frizerjev iz Ljubljane je s podporo Zbornice za TOI poslala v Pariz svojega delegata Vilija Potočnika (Gradišče 4), da bo priča ve-

njihov odlični tovariš in mojster po rodu Poljak.

In zljak k pariškimi novostim. Linija frizur je individualna, lasje ne smejo biti predolgi, iz njih se napravijo svitki najrazličnejših oblik, kakor pač bolj pristojajo obrazu. Lasje so neenakomerno izstrizani. Ko je frizura izčesana, se vleče kakor naravna, nič ne sme biti prisiljena. Visoki svitki se izginjajo, toda tudi barva las je nova. Na ulici prevladujejo rdečkasti odtenki svetlejši in temnejši. Pri večernih frizurah bo letošnjo sezono videli po plesnih dvorah različne barve: rožasto, lila, zelenkasto in modro. Seveda, razume se, da so s tem mišljeni samo odtenki gospodujoče barve, ki je, kakor rečeno, rdečkasta. Konec koncev ni treba, da bi pri nas bile dame poslednje pri sprejemanju posameznih novosti. Zakaj! Naš nežni spol zasluži iste pravice kakor damski svet po drugih mestih. V ostalem bo g. Vili Potočnik imel v klubu dameških frizerjev predavanje o pariških novostih. Razložil bo tovarišem vse najnovejšie domisleke v frizerstvu. Saj je namen kluba, da Ljubljana ne bo zaostajala v frizurah za drugimi mesti. Tu in tam pa bo g. Potočnik tudi objavljal potrebne smernice v pogledu frizur in drugih novosti.

Slovo gospe Zlate

Danes se poslavlja od Ljubljane naša primadona ga. Zlata Gjurgjenčeva. Nje umetniško ustvarjanje je bilo tako tesno združeno z našim glasbeno kulturnim življenjem, da si je v času delovanja v Ljubljani pridobila odlične slovese.

Rodila se je Zlata Gjurgjenčeva v Zagrebu, kjer ji še sedaj živi mati. Vse nje veselje je bilo posvečeno glasu, petju in klavirju. Najlepše ji je bilo v mladosti takrat, ko je začela s šolanjem na zagrebškem konservatoriju. Kot izredno talentirana pevka, je imela že v tretjem letniku priložnost nastopiti v težki partiji Margarete v »Faustu«; tej vlogi sta kmalu sledili še »Mafena« in »Prodani nevesti« in »Micaela« v »Carmen«. Zagreb, ki v umetniškem oziru predstavlja središče naše države in njegova kritična publika sta jo torej prava sprejela, kar je bilo odločilnega pomena za njen nadaljnji razvoj in življenjsko pot. Zagrebško gledališče ji je nato omogočilo nadaljevanje študij na Dunaju, katerih se gospa primadona spominja s toploto, zlasti še svoje znamenite

pedagoške Irene Schlemmer-Ambron. Njegovje se je nato obrnilo, vrnila se je v Zagreb l. 1924.; tu je bil njen mož ravatelj dramske. Posvetila se je popotnomu odru. Nastopila je v »Čarški nevesti«, »Jenuši«, »Kavalirju s rožo«, »Poljubcu«, »Čarobni pikčici«, »Madami Butterfly«, »Don Juanu«, »Mafeni« itd. Ko je bil dr. Gavella premeščen l. 1926. v Beograd, je tudi tam s velikim veseljem nadaljevala svoje delo in izpopolnjevala še osebni repertoar. Nastopila je na novo v glasbenih delih: »Fidelio«, »Turandot«, »Knez od Zebec«, »Zakumčare«, »Mignon«, »Čarostrelec« in še drugih. Leta 1930. jo je življenjska pot privedla v Ljubljano. Kdor je zasledoval življenje našega gledališča, da je v Ljubljani njena umetnost dobivala vse višji in višji izraz; vse se je s veseljem spominjajo pomena, trzmov naše odlične primadone.

Nekoč sem jo vprašal, katere vloge so ji najljubše, kakšne osebne vtise ima in kakšne namene za bližnjo bodočnost. Resno mi je odgovorila, še bolj zvonko se je tu in tam zasmejala: »Najljubše so mi opere in moje vloge v »Manoni«, »Traviat«, »Madami Butterfly« in »Rusalki«. Dajejo mi vso možnost doživljanja in priliko, da se prav vsa poglabim. — Ljubljanska operna publika mi je ljuba, ker je hvalaže in zato lahko dajem najboljše, kar imam. Gledališke predstave so mi življenje. Ljubljana se mi je priljubila. Moja pot me za zdaj ne pelje drugam, vendar zavisim to od mnogih okoliščin. — Tako je ljubeznjiva pevka govorila pred dolgimi meseci, danes pa se poslavlja od svoje Ljubljane, kjer si je pridobila sloves dovršene pevke in igralki. Njeni nastopi so bili za vso operno publiko pravi glasbeni dogodki.

Ko sem pregledal svoje zapiske o njenih nastopih, sem ugotovil, da nje nastupni repertoar obsega okoli 75 oper. Njeno delo je tudi fizično naporno, saj ima za seboj od sedaj okrog 800 predstav, ki so bile izvajane v operah naših treh prestolnic, od teh ima Ljubljana precejšen delež: okrog 35 oper. Zanimivo je, da je največkrat nastopila v »Faustu« (56) dalje v »Madami Butterfly« (52), »Manoni« (35), »Ples v Savoyu« (26) i. t. d.

K vsem tem podatkom je treba prileti še številne koncerte, kjer je bila kot resnična umetnica negrajna vedno s polnim priznanjem. Omenim naj še njeno gostovanje v pretekli sezoni v zlati slovaški Pragi, kjer je preko desetkrat gostovala v tamošnji operi s svojo odlično kreacijo v Leharjevi »Veseli vdovic«. Že tam so ji nudili angažma, ona pa je vse to odklonila in se vrnila v Ljubljano. Še danes, ko je primadona prestolnice opere, je močno navezana na naše mesto.

Tudi Ljubljana ji je hvaležna za vse njene kreacije, nadejamo pa se, da je drveni ne posušamo poslednjikrat in da bo kmalu zopet v svoji Ljubljani. Dotlej pa ji želimo vso srečo na njeni nadaljnji življenjski poti.

Požari na Vačah

Vače, 13. oktobra. Vrsta požarov je v teku, zadnjega četrtega povzročila mnogo strahu in škode na Vačah in okolici. Zdal je gorelo posvetniku Kimovcu nad trgov gospodarsko poslopje. Orožniki so aretirali nekega samljivca, ki pa je kmalu dokazal alibi in je bil izpuščen. Nadalje je gorelo sredi noči pri Severjevih v Hosti. Nasele je pod Vačami. Suvorjeva hiša je bila krita s slamo in je pogorela do tal, gasilskim četam pa se je posrečilo ogenj omejiti. V teku četrta leta je bilo že ka-

Z njim ali brez njega? Ta ko se vprašale ljudi Viče, hočele svoje srce in živce varovati. Zakaj z njim, ko kava Hag brez kofeina daje popolen užitek najplemenitejše višinske kave?

Kava Hag prija vedno, celo pozno zvečer, ker ji je odzvel kofein.

kih 6 požarov na Vačah in v okolici. Po večini so prizadeti mali posetniki, ki ne zmorejo plačati zavarovalnim in povisati zneskov do tiste višine, ki bi bila današnjim gospodarskim prilikam primerna. Očitno je na delu zločinaška roka piromana, ki se mahlja ob nesreči drugih.

V Vačah je bilo nadalje vioniljeno v hišo trgovca Kristana. Vionilec je z železnim drogom razklenil križ, nakar se je dobro založil s platnom, perilom in z živili. V predalu je našel precej izkupička, da znaša škoda okrog 5.000 din. Verjetno je vionilec imel pomagalec, saj sam ni mogel odnesti tolikšnega plena. Preiskava se nadaljuje in orožniki upajo, da bo pravi vionilec kmalu pod ključem.

Kako se je Vodopivec ponesrečil na lovu

Včeraj smo poročali, o smrtni nesreči vlakovodje Vodopivca na lovu. Ker tudi ta žalostni dogodek ni ostal v naši javnosti brez samovoljnih komentarjev in domnev, nas je družba pokojnikovih tovarišev naprosila, da objavimo naslednje:

Družba starejših izkušenih lovcev se je podala v sredo, dne 13. oktobra na lov v bližino Zupanove jame pri Grosupljem. Po končanem prvem pogonu ob 13. uri se je vsa družba zbrala ter je vodja lova odpeljal lovce na nova stojišča za drugi pogon. Prvo stojišče je bilo odkazano tovarišu Vodopivcu. Preden je bilo zasledeno zadnje stojišče, je počil strel na prvem stojišču.

V dobri veri, da je streljal pokojnik na lisico, ki se, kakor je vsem lovcom dobro znano, kaj rada izmuzne pogonu psom, ni pospevala družba temno strelu nobene pažnje. Pogon se je vršil nemoteno dalje; trgal je dobre pol ure. Po končanem pogonu je zbral vodja lova družbo še štirih lovcev, ki se je podala proti prvemu stojišču in je tam našla pokojnega Vodopivca na tleh, z zvečajočo rano na glavi.

Po vseh okoliščinah sodeč se je zgodila pokojnemu tovarišu nesreča na ta način, da se je odlomil trhel hlo, na katerega je bil sedel ter se mu je pri padcu sprožila puška.

Vse druge komentarje in govorice družba kategorično odklanja ter pripisuje ta tragični dogodek zgolj nesreči.

Avto v globini

Ptuj, 13. oktobra. Kakor navadno, so pretekli ponedeljek odpeljali iz Vrtinovega mlina na Bregu pri Ptuju moko v Celje. Avto (znamke Fiat) je šofiral še dalje časa uslužbeni dovolj zaslužljivi 23letni šofer Karel Perša. Moko pa je prevzel 22letni gospodarjev sin Ivan Vrtnik. Ko sta v Celju razvozila moko naročnikom, sta se proti večeru vrnala proti Ptuj. Na cesti pri Poljanah pa je na ostrem ovinku zaradi spolzkih tal nenadno zaneslo avto na stran in je šofer izgubil moč nad volanom. Avto je treščil čez skarpno v precejšnjo globino. Šofer je dobil po vsem telesu zelo hude poškodbe, Vrtniku pa se je zlomila desna noga. Seveda se je tudi avto precej razbil in je bila vendarle sreča, da nista oba voznika obležala pod ruševinami na mestu mrtva. O nesreči so iz Poljan takoj telefonično obvestili lastnika avtomobila in mlina g. Vrtnika, ki je hitro poslal drug avto, da so oba ponesrečenca prepeljali v ptujsko bolnišnico.

Točno plačaj »Jutro« naročnino, vaju svojemu zavarovalniku!

Tomaž G. Masaryk — feminist

V glavni dvorani na ljubljanskem magistratu je sinoči predaval g. Pavla Hočevarjeva o odnosu T. G. Masaryka do žene. Lepa oddolžitve našega ženstva prezidentu Osvoboditelju!

Od onega srečnega dne, ko se je mladi profesor Tomaž Masaryk poročil z Američanko Charly Garrigue, se ni nikdar več podpisal samo s svojim imenom in priimkom, temveč je med oboje vstavljal tudi ženin priimek: Tomaž G. (Garrigue) Masaryk. Zdelo se mu je samo po sebi umevno in potrebno, da privzame tudi on njeno ime prav tako kakor ona njegovo. S tem svojim podpisem je vse svoje dolgo življenje v privatnih pismih in važnih državnih listinah simbolično izpričeval, da ni živel sam, da njegovo delo ni bilo samo njegova zadeva, da je bilo vse njegovo življenje in delo neločljivo spojeno z ženo, ki mu je bila tovarišica, sodelavka in spremljevalka pri domačem ognjišču in ob zibelki štirih otrok prav tako kakor v umetniškem in znanstvenem življenju ter pri delu za največje domovinske in človečanske ideale.

Nekoč je dejal: »Vse, kar sem kdaj napravil, se mi je rodilo iz potrebe.« Iz nujne življenjske potrebe se je rodilo tudi njegovo pravično in spoštljivo gledanje na ženo v lastnem zakonu in v človeški družbi. Masaryk je bil po svetovnem nazoru realist; vsa njegova filozofija, vse duhovno iz življenja je neprestano stremelo k skladnosti z živim življenjem, s teorijo je prepal delo, iz življenjske nujnosti je abstrahirati teorijo. Resnica, pravičnost in ljubezen so bile neizprosne smernice njegovi in ženi moraliki, iz teh kralji so poganjala vsa njegova znanstvena, socialna vzgojna, politična in feministična prizadevanja. Ženstvo vprašanje mu je bilo del socialnega problema, socialni problem pa splošna kulturna zadeva. Žena mu prav za prav ni bila

la nikoli problem, kakor mu ni bila problem resnica v kraljedvorskem rokopisu, Friedjungovem procesu, Hilsnerjevi oddolžitvi, pa tudi ne odnos do Habsburžanov in pravica češkoslovanske samostojnosti. Vse to mu je bilo umevno samo po sebi, življenjsko nujno in pravično. Boril se je za te postulate le zato, ker je moral svetu šele odkrivati zablodo. Za žensko gibanje se je zanimal že kot študent in mu prisojal v življenju enakovredno vlogo kakor možka. Že njegova prva znanstvena dela močno poudarjajo važnost žene v družbi. Ko je l. 1879 izdal Anglež Aleks. Bain knjigo »Vzgoja kot veda«, je Masaryk v svoji kritiki ostro zameril avtorju, da ni imel besede za ženo: »Kdor znanstveno proučuje vzgojo, mora spoznati, da se bo družba izpopolnjevala čele takrat, kadar bo kulturno delo, katerega morala vršiti oba dela, razdeljeno; to pa se bo zgodilo šele tedaj, ko bo šola oba dela družbe enako pripravljala. Prav tako se je Masaryk že v znamenitem študijskem delu »Samomre dotaknil nekaterih strani ženskega vprašanja: vpliva zakona na moralnost, položaj zamenjane mladine. Kot vseučiliški profesor se je v predavanjih v praktični filozofiji čisto ustavil ob seksualnem problemu in zbujač dijakom spoštovanje do žene človeka, jim priporočal čistost duha in telesa ter dokazoval enake dolžnosti moža in žene. Zakonsko zvezo je postavil nad samstvo; že je zasnovana na medsebojni ljubezni, vzajemni pomoči in popolni enakopravnosti, ima neprecenljiv pomen za družino in veliko socialno vzgojni pomen za družbo. V socioloških delih: Češko vprašanje, Socialno vprašanje, Jan Hus je s posebnim poudarkom razčlenil vlogo žene; v kritičnih študijah o Musetu, Zolaju, Goetheju, Wagnerju, Arcibaševu in drugih je obsodil pisateljevo omalovažujoče gledanje na ženo in

poudarjal njeno enakovrednost v življenju. Z ostrim, kritičnim očesom je čital epise sv. Pavla in ugotovil, da je ta apostol potvrdil Jezusove misli o ženi, ki so bile plemenite, ter se zgražal nad Cerkvijo, ki je na podlagi Pavlovih izpovedi dodelila ženi tako poniževalno mesto v cerkvi sami, v življenju moža in v človeški družbi.

Večino takih razprav je priobčil v svojem listu »Naša doba«, kjer je prvi uvedel tudi žensko rubriko in jo kmalu povelil urevanju žene. Kot urednik je strogo pazil, da so bili vsi članki, pa naj so obravnavali katerokoli vprašanje, usmerjeni tako, da so spoštovali dostojanstvo in polnovrednost žene. V svojih spisih je vedno omenjal tudi ženo: ko govori o svetovnem nazoru, ne gre preko žene, nego ji celo pripisuje temeljno važnost v družbi, ko piše o človečanskem idealu, je tudi žena del naroda; v javnosti je žena enakovredni čimtelj, v družini možu enakopravna.

Pri vsem svojem književnem in političnem delu vidi Masaryk v ženi polnovredno delovno silo, drobne gospodinjske skrbi uvažuje prav tako kakor torbo feminističnih vodilnic ali dela pisatelje. Po njegovem mnenju bi morali stavebniki, ki dela v kuhinji cementna tla, obsoditi kot zločinca. Vse svoje nazore v prilog ženi je praktično udeleževal v lastni družini. Ni ga bilo srmo, ko je po dunajskem Pratu vozil otroški voziček namestu žene; ko je bil kot vseučiliški profesor z družino na letovišču, je hodil dve uri daleč po krompir, na hrbtu je nosil torbo, v roki pa knjigo. Nekoč mu je hotela služkinja znane družine odnesti kovčeg na kolodvor; ko sta stopila na ulico, ji ga je vzel in rekel: ako hočete iti z menoj na postajo, le pjdite, ali kovčeg si bom nosil sam. Z istim spoštovanjem do žene je predaval v žanskih društvih in sprejemal voditeljice češkega in svetovnega ženskega gibanja. V njegovi ogromni knjižnici zavzemajo pisateljice le-

po mesto, marsikatera je zastopana z vsemi deli.

Masaryk je meril in vrednotil žene po svoji soprog, s katero sta si bila vse življenje intelektualno in naravno sorodna. Ob vsaki priliki je smelo poudarjal mneneje in nazore, pa tudi vpliv in zasluge svoje žene. V njej je ob vsaki priliki našel dobro sodelavko, svetovalko in bodrilko. Varnost je v njegovo poslanstvo, razumevala njegove borbe za pravico, za narodovo samostojnost ter mu izdatno pomagala pri delu. Poleg vse udanosti in ozke povezanosti z njim si je vendar ohranila svobodo lastnega prepričanja, kar pa ni nikoli motilo rotilske in zakonske sreče, pa tudi ne duhovnega sodelovanja. Dvakrat sta se močno ločili njuni polji. Žena Masarykova je bila protestantka; ko je izprevidela, da se njeno pojmovanje božje resnice ne ujema z delom Cerkev, je izstopila, dočim je Masaryk sam po svojem razumevanju se lahko ostal član te veroizpovedi. Prav tako sta se razšla tudi v politiki. Spetketa sta bila oba včlanjena v socialno demokratični stranki in sta delala po njenem programu na shodih s predavanji in pisanjem. Ko se je Masaryk duhovno ločil od Marksa in si ustvaril lastni svetovni nazor ter ustanovil novo politično stranko čeških realistov, je žena ostala delovna članica socialno demokratične stranke prav do konca svojega življenja.

Veliki duh, neumorni delavec in neustrašni borec, je celo v najburnejših vojnih letih v času največjega napora za doseg češke samostojnosti, daleč v Ameriki, vedno našel čas in razpoloženje, da je v topli intimnosti praznolovno gotovo svoje žene in ji, dasi star in strog politik, še vedno pisal prične in nežne besede: »ti si moja rožica.«

Po svoji soprog sodi vse žene ter jih smatra sposobne za vsakotno delo, telesno in duševno, razen za tako, ki je škodljivo materinstvu. To trditve opira na primere iz

družinskega življenja delavke in inteligentke, iz življenja telovistke, učiteljice, bolničarke itd. Zdravnikom, znanstvenikom, pa tudi cerkvenim očetom, ki ne priznavajo enakosti žene z možem, očita dualistični pogled na moralo, ker ločijo telo od duše. Po Masaryku tvori duh in telo celoto. Nečistost telesa je tudi nečistost duše. Zakon je za moža in ženo višek gospodarskega in duhovnega razvoja. Materinstvo in očetovstvo sta enako sveti dolžnosti. Najvažnejši činitelj pri vzgoji otrok je primer očeta samega. Ženstvo vprašanje je vprašanje moža in otroka. Dasi je družina posvečena in sveta ustanova, vendar žena ne sme biti sužnja gospodinjstva, udeleževati se mora tudi kulturnega življenja naroda. Zato je treba družbo reformirati, neenakopravnost odpraviti, življenjske pogoje izboljšati. To pa se bo zgodilo šele tedaj, ko bosta mož in žena skupno delala kot enaka člana družbe, ko bo delo pravično razdeljeno, da bo vsakdo lahko delal po svoji sposobnosti kot človek za človeka. Moderna, samostojna žena pa mora biti smeješa, imeti mora več poguma za lastno prepričanje. Ženi prokuje Masaryk veliko bodočnost, kultura bo takrat uspeh obah, moža in žene. V washingtonski deklaraciji, ki je črtala okvir bodoče češke države, je zapisal tudi: žene bodo politično, kulturno in socialno enake možu. V ustavi češkoslovanske republike istotako ne pozna moškega in ženskega državljanja ter dodaja v potrebnem primeru le: »brez razlike spola.« Češke žene se dobro zavedajo, da je njih položaj v državi zasluga Masarykova; v proslavo njegove osemdesetletnice so izdale knjigo »Masaryk in žene« ter ovekovčile v njej Masaryka kot velikega človeka, Čeha in feministo. Danes, ko se je v javno in politično življenje Evrope zajedel močan tok protifeminističnih stremenj, pa globoko čutijo izgubo svojega zagovornika in stoje v vrsti vseh onih, ki plakajo ob krsti človeka, ki je živel le pravici, resnici in ljubezni.

Domače vesti

* **Odlikovanja na zagrebiški razstavi umetne fotografije.** Razsodišče na V. mednarodni razstavi umetne fotografije v Zagrebu je razdelilo vrsto nagrad. Zmagovalka je Jugoslavija, ki je dobila po eno zlato in srebrno in tri bronaste plakete; sledita ji USA in Indija. Izmed Jugoslovenov so dobili: zlato plaketo Georgij Skygin iz Zagreba, srebrno Tošo Dabac iz Zagreba, bronaste pa Peter Kocijančič iz Ljubljane za svoje »Cvetoče polje«, Albert Staržik iz Ljubljane za fotografijo »Na Jelačičevem trgu« in Marjan Szabo iz Zagreba za »Kompozicijo«. Zornice tvrde Tunggram so dobili takisto slednji trije.

* **Novi grobovi.** V Škofji Loki je umrl g. Ivan Košir, trgovec, posestnik in predsednik Okrajne hranilnice. Bil je eden najljubljenejših loških gospodarstvenikov, zlasti lepa zasluga si je pridobil za Okrajno hranilnico in posejilnico, kateri je bil soustanovitelj. Bolehal je že dalje časa. Ugodnega pokojnika bodo spremenili k večnemu počitku jutri ob pol 16. iz Mestnega trga št. 1. — V Rožni dolini je umrla gospa Marija Celaričeva, k večnemu počitku jo bodo spremenili jutri ob 16. — Pokojnima blagopominjajo našim iskreno sožalje!

* **Planinske knjižnice** je uredilo Osrednje društvo SPD v svojih planinskih postojankah deloma že lansko leto. Nujno potrebno je, da se knjižnice v planinskih kočah izpopolnjujejo vsako leto. Slovensko planinsko društvo v Ljubljani vlijudo prošnje vse svoje člane in prijatelje planinstva, da ostopijo razne knjige, ki jih ne rabijo, planinski organizaciji za njene knjižnice v kočah. Dobrodošla je vsaka knjiga, tudi revija in drugo čtivo. Kdor je pripravljen darovati knjige, se naproša, da to sporoči pisarni SPD v Ljubljani, Aleksandrova cesta 4/I, da pošlje na dom po določeno čtivo.

* **Junaška mati.** V hiši 25letne posestnice Kate Jučinčeve blizu Karlovca je ponoči nastal požar. Vsa vas je prihitela na pomoč, toda nihče se ni upal v ogenj reševati gošpodinjo in dva njena otroka. Mislili so že, da so vsi trije zgoreli. Naenkrat pa je Kata zbrala poslednje moči in je z obema otrokoma v naročju planila skozi ogenj na prosto. Vnela se ji je obleka in je sirota dobila hude opekline, oba otroka pa je zaščitila z lastnim telesom. Zdravniki upajo junjski materi rešiti življenje.

* **Novinar Mijat Lončarevič** — V Sisku so pokopali Mijata Lončareviča, urednika »Hrvatskih Novin«. Pokojnik je v svojem življenju mnogo trpel zaradi narodne zavestnosti. Umrl je v starosti 63 let, zadnji čas ga je zapuščal vid. V Sisku je bil popularni Mića silno priljubljen, kar je zlasti izpričal veličasten pogreb.

* **Sodba dr. Aleksandra Bodija** in tovarišem. Finančno ministristvo je potrdilo sodbo beograjske finančne direkcije v zadevi Aleksandra Bodija in njegove družbe. Ivan Nečaje, dr. Aleksander Boli in njegova soproga Lilija morajo plačati vsak po 5.671,375 din kazni poleg rednih dajatev in sodnih stroškov. Pajo Glack mora plačati 1.399,294 din. Danko Bathory 3.003,807 din in Nikola Milutin 3.000 din, ker je ovrnil preiskavo. Osobojenici so Ika Novaković, bivši šef kabineta, Nikola Winter, spediter iz Osjeka, Avgust Lavrenčič, portir iz hotela Union v Celju, Sigmund Steiner, direktor tvrdke »Interkontinental«, uradnik te tvrdke dr. Gustav Löwy in tvrdka Karlo Jelinek. Slejnji je zdaj bil tudi vrtnjen spediterski vagon, s katerim so bile preproge tihotapljene v Beograd.

* **Roparski umor matere in hčerke.** V Soko-banji je neki zločinec na zverinski način pobil s topim orožjem 80-letno Ano Uroševićo in njeno hčerko Bosiljko. Dve življenji sta padli, da je ropar lahko odnesel 3.700 din. Orožniki iščejo nekega Rusomira Nedeljkovića, ki je po zločinu pobegnil.

* **Družbi sv. Cirila in Metoda** je darovala ga. Maša Gromova 100 din namesto cvetice na krsto blagopokojnemu gosp. dr. Ivanu Lamutu. Iskrena hvala!

* **Narodnoobrambni odsek Sokola** v Litiji je poslal Braniboru vsoto 151 din, katere je zbral 10. oktobra t. l. za brate v tujini. Zglednemu odboru najlepša hvala; želimo pa, da bi ga posnemali! — Branibor v Ljubljani.

* **Posebni vlak Rakek** — Ljubljana v nedeljo 17. t. m. Za povratek udeležencev pri odčitku spomenika blagopokojnemu Viteškemu kralju Aleksandru I. Zediničju bo vozil v nedeljo 17. t. m. na progi Rakek — Ljubljana gl. kol. poseben vlak z odhodom iz Rakeka ob 14. uri in s postankom v vseh postajah in postajališčih.

* **Vlak je povozil kmeta** in konja. Ta nesreča se je zgodila blizu Novega Vrbsa. Razmesarjeni kmet je Ivan Seleszy, ki se je s parom konj peljal domov v Novi Vrbs.

* **Po operaciji se bo oženil.** Včeraj smo poročali, da je dr. Vukota Božović v Beogradu spremenil hermafrodita Miloja Avramovića v moškega. Operacija je popolnoma uspešna in Miloje je že sklenil, da se oženi. Na svatbo bo povabil tudi novinarje, ki so svetu oznanili, da je postal polnovreden moški.

* **Se ena smrtna nesreča s puško.** Na silčen način, kakor vlakovodja Vodopivec na lovu, se je smrtno ponesrečil poljski nadzornik Ljubomir Mlašinović v vasi Višnjici blizu Sremske Mitrovice. Nadzoroval je polje in se za odhoda vesela na neko klop. Glavo je naslonil ob puško in go. Naenkrat se je puška sprožila in mu razbila glavo.

* **Obsojen zdravnik.** Pred sodiščem v Požarevcu se je moral zagovarjati zdravnik dr. Bogdan Lazarevič, ker je zapeljal gđ. Rakičevno in ji obojeval zakon, preden se je ločil od svoje žene. Obsojen je zaradi prestopka zoper javno moralno na 6 mesecev strogega zapor, oproščen pa je glede opravljanja. Razen tega mora plačati 15 tisoč din za izgubljen deklinski čas in 1000 din stroškov.

* **Slovenske koroške narodne pesmi** iz Rožar, I. zvezek. Zbral in harmoniziral Pavle Kernjak, pevovodja celovškega pevskega kroga. Klub koroških Slovencev v Ljubljani je za 17. obletnico koroškega plebsita izdal in založil I. zvezek »Slovenskih koroških narodnih pesmi iz Rožar«. V tem zvezku je zbranih sedem pri nas še neznanih pesmi in venček »Ti pubeč, ja k na lumpej!« v harmonizaciji znanega koroškega pevovodje in skladatelja g. Pavla Kernjaka. Napisane so v izvrznenem narečju kakor jih danes pojo v Rožu in ob Vrbskem jezeru. Pesmarica se dobi pri Klubu koroških Slovencev v Ljubljani, Pražakova ul. 17. Temu zvezku bodo sledili v krajših razdobjih še trije ali štirje zvezki. Cena zvezku 10 Din.

* **Razpis.** Bolniška blagajna TBPD v Ljubljani razpisuje mesto pogodbenega zdravnika za splošno prakso na Jesenicah. Honorarni in drugi pogoji so razvidni iz razpisa, objavljenega v »Službenem listu k. r. banske uprave dravske banovine z dne 13. oktobra t. l. Rok za vložitve prošnje je 2. november 1937 do 12. ure.

* **Zarnice DIS.** Nalečaj, razpisan od strani DIS, domače industrije žarnic, je zbudil splošno pozornost in veliko zanimanje med občinstvom. Zanimivo bo izvedeti rezultat tega nalečaja in se z zanimanjem pričakuje objava raznih tekstov kritike (gesel), ki so bila vplavane.

* **Kako važno vlogo imajo razkrajajoča sredstva** pri pranju, to so razstila šele najnovejša raziskovanja in poizkusi v laboratorijih. V teku teh raziskovanj so bila proučena svojstva mnogih zanimivih snovi, ki jih razkrajajoča sredstva razkrajajo. Te snovi so morajo najbolj porabiti za ojačanje razkrajajočih svojstev plemenitih nil. Ugotovljeno je bilo, da v uporabi sredstev za beljenje ne ustreza stvarnemu namenu, ker ne razkrajajo umazanosti v perilu, marveč ji samo jemlje barvo. Nasprotno pa razkrajajoča sredstva — seveda dobro izbrana — jatajo pri milu moč čistjenja. Terpentin je zelo dobro in neškodljivo sredstvo za razkrajanje; z njim izgotovljeno Albus terpeninovino milo je idealno sredstvo za pranje.

* **Ključni planinskih postojank** Osrednjega društva SPD so na razpolago članom SPD le, ako se izkažejo v društveni pisarni s potrdilom predsednika in gospodarja dotične planinske postojanke, da smejo posetiti koč izven sezije. Vsak planinec pa mora posetiti koč tudi izven sezije v spremstvu oskrbnika dotične postojanke ali v spremstvu izprašanega in oblaščeno pooblaščenega goskega vodnika. Turist, ki najame goskega vodnika, naj se pred odhodom v planino prepriča, ali ima dotični vodnik od sreskega načelstva potrjeno vodniško knjižico in ali ima s seboj prepisano vodniško opremo. Imena goskih vodnikov izveste v Mojstrani, Starih Fužinah, Srednji vasi, Bohinjski Bistrici, Kranjski gori in Ratečah, povsod pri podružnicah Slovenskega planinskega društva. Goski vodniki pa dobijo ključce pri oskrbnikih posameznih planinskih postojank ali pri zaupnikih t. j. Lahu Gregorju v Mojstrani in Skantarju Matevžu v Studorju pri Srednji vasi. Stročje je treba ločiti nosače, ki niso upravičeni voditi, ker nimajo tozadevnih izpitov in tozadevnega znanja. Osobito za zimske ture je treba najeti goskega vodnika, kateremu so znani plazoviti tereni ter slonji prelodi. Vse podrobne informacije daje tudi pisarna SPD v Ljubljani, Aleksandrova cesta 4/I.

Iz Ljubljane

* **Predavanje prof. Georgesa Blondela.** Odlični pariski znanstvenik g. prof. Georges Blondel je imel v sredo zvečer v prostorih Francoskega instituta lepo uspešno predavanje o današnjem položaju v Evropi, posebej še v Srednji Evropi in na Balkanu. Otčinstvo je predavalno v Institutu popolnoma zasedlo. Ugodnega gosta je pozdravil z izbranimi besedami g. konzul Remérand. G. prof. Blondel je uvodoma izrazil svoje veselje, da lahko predava v Ljubljani, kjer je opazil veliko simpatijo do Francije. Zlasti ga je ganil spomenik Napoleona na Iliriji. Po teh laskavih uvodnih besedah je razvijal v obliki mikavnega kramljanja svoje osebne vtiske, opažanja in splošne sodbe o gospodarskem in političnem položaju današnje Evrope, pri čemer je odlično narodnogospodarski strokovnjak obrabno zvedeval mikavnost vszbine z retorično vrednotno predavanju. Zares je bil užitek, slediti njegova, vsebinsko ne ravno presenetljivo nova izvajanja. Predavanje g. prof. Blondela je preko vseh težkoč, ki jih je orisal, izvenlo v svetlovidne nazore o bodočnosti in v poveličevanje ideje miru, sporazuma in bratstva. Navzočim so z velikim zanimanjem poslušali predavateljeva izvajanja in ob koncu nagradili častiljivoga gosta z iskrenim odobravanjem.

ZA OBLEKE, BLUZE Kroji angleška volna brezplačno
TONI JAGER,
Kongresni trg 1, Ljubljana

* **Francoski rezervni oficirji** pridejo v Jugoslavijo v petek, 22. t. m. in ne danes, kakor je bilo včeraj pomotoma navedeno. Ob 10.28 se pripelje v Bohinjsko Bi-

strico 120 francoskih rezervnih oficirjev in tam jih bo pozdravila tudi deputacija naših rezervnih oficirjev iz Beograda in Ljubljane. Nato se bodo gostje odpeljali na Bled, kjer jim priredi »Putnik« ob 12.30 obed v Park-hotelu, a ob 14.30 se odpeljejo proti Ljubljani, kamor prispejo ob 15.38.

* **Predavanje o ljubljanskem železnikem križanju.** Opozorjamo na predavanje inž. Stanka Dimnika, ki to drvi ob 18.20 v frančiškanski dvorani. Pojasnil bo v enournem predavanju zgodovino ljubljanskega železniskega vprašanja, poizkuse za njega rešitev v preteklosti ter razložil sedanji velkopotezni načrt za poglobitev železniske proge. Predavatelj bo pokazal v teku svojih izvajanj nad 40 zanimivih diapozitivov, med drugim tudi veliko inozemskih kolodvorov in železniskih prog, ki so bile v raznih mestih poglabljene. Predmet predavanja je važen za vse sloje ljubljanskega prebivalstva, zato vabimo vse in vsakogar, da se pouči o enem najboljših perečih problemov ljubljane. Vstopnine ni.

* **Predsednik JNS za Vodmat** sporoča svojemu članstvu, da je umrl g. Jože Tratar, član in odbornik krajevne organizacije. Pogreb bo v soboto ob 14.30. Članstvo je vjdno vabljeno, da se udeleži pogreba.

* **Lovi!** Člani Lovskega društva v Ljubljani se pozivajo, da se udeležijo v krajih pogreba žalostno preminilega tovariša Filipa Vodopivca. Pogreb bo danes v petek ob 16. uri iz mrtnišnice Sv. Jožefa na Vidovdanski cesti. — Odbor.

* **Poroka.** Včeraj popoldne sta se v frančiškanski cerkvi poročila banovinski geometer g. Marjan Regally iz ugledne družine pokojnega dvornega svetnika Franca Regallyja, in gđ. Marjanca Kregarjeva iz ugledne družine znanega trgovca g. Karla Kregarja. Poročne obrede je opravil g. dr. Rant, priči pa sta bila nevestin oče g. Karl Kragar in ženov brat, urednik »Jugoslovenske revije« g. Vladimir Regally. Mladoporočencema naše iskrene čestitke!

Jesenski čas je najbolj primeren, da si napolnite album s fotografijami, ki ste jih napravili v poletnih mesecih. Iz mnogih Vaših negativov bi se dale napraviti lepe povečave, ki bi krasile zbirko fotografij iz Vašega življenja. Ako želite res dovršene povečave za kompletiranje albuma, Vam bo po znatno znižanih cenah izdelal vse povečave Foto Tourist — Lojze Smuc, Ljubljana, Aleksandrova cesta št. 8.

* **Lepa mojstrovina** Državnega osrednjega zavoda za žensko domačo obrt je razstavljena v Kettejevi trgovini na Aleksandrovi cesti. Naročena in namenjena je za jugoslovansko sobo univerze v Pittsburgu USA. Slika, ki predstavlja Madono z Brezji, je izvršena v čipki. Tako lepega dela v čipki menda Ljubljancani še niso videli. To razstavljeno delo je dokaz, da je naš priznan zavod res na višku. Vsem, ki so sodelovali, lahko čestitamo.

* **Ua za posredovanje instrukcij** posluje na naši univerzi »Akademski urad dela«. Starši se z zaupanjem obračajo nanj, saj se za majhen denar rešijo skrbi za svoje otroke. Vendar pa A.U.D. ne posreduje samo instrukcij, temveč vsakovrstne službe. Kdor torej potrebuje v svoji poslovalnici ali obratu kakšno pomožno moč, naj se pisмено ali osebno zglaši na Akademskem uradu dela. Uradne ure so vsak delavnik od 11. do 12.

Niti metra starega blaga

nimava na zalogi. Prodajava le novo, kvalitetno blago modernih vzorcev. — Manufakturna trgovina

BRATA VLAJ

WOLFOVA UL. 5

* **Plesno prireditve** priredi Zmajev steg skavtov v Ljubljani v proslavo petnajstletnice 23. t. m. v veliki dvorani Kazine pod pokroviteljstvom g. divizijskega generala Tonia in častnega danskega komiteja. Prosimo cenjena društva, da na ta dan ne priredijo sličnih prireditvev. Zmajev steg skavtov.

Mariborske Wögererjeve hrenovke

dnevno sveže dobite v delikatesi
JANC — Židovska.

* **Esperantski kurzi.** Kakor smo že poročali, prireja Klub esperantistov v Ljubljani v letošnji zimski sezoni več tečajev za mednarodni jezik esperanto. Tečaji so ločeni po predizobrazbi prijavitelencev, odnosno po njihovem poklicu, tako da se jezik poučuje na način, ki je za udeležence najpriladnejši. Možen je tudi pouk za posameznike in manjše skupine, sestavljene po željah prijavitelencev. Prijave se sprejemajo danes ob 19. do 20. v klubovem lokalu, Cankarjevo nabrežje 7.

KRIŽ KRAŽ št. 3,

izide danes z imeni 6 nagajencev

* **Klavirski koncert** Ivana Noča bo v petek 5. novembra v veliki Filharmonični dvorani in ne, kakor je bilo javljeno, že 22. t. m. Vse prijatelje odličnega klavirskega mojstra opozorjamo na 5. november.

* **SK Svoboda** — SK Grafika. Plesne vaje bodo zopet v soboto ob 20. uri.

* **Opozorjamo na otvoritev** plesnih vaj akademskega društva Jadran. Otvoritev bo danes ob 20. v veliki dvorani Kazine. Izra Adamičev jazz.

* **Spet nesreča** pod avtom. Včeraj so pripeljali v bolnišnico 38-letnega Mihaela Bizovičarja z Gasličke ceste v Šiški, ki ga je predvračašnji povozil na Celovski cesti neki avtomobilist in mu prizadel cel preči hude raskedbe.

* **Obleke in klobuke** kemično čisti barva, plisira in lika tovarna Jos Reich 2

Iz Celja

* **Celjski mestni svet** bo imel danes ob 18. redno sejo. Na dnevnem redu so poročila in volitve turističnega odbora.

KINO

TEL. 21-24 MATICA

Nepozabljeni film iz življenja nezakonke matere v zrcalu današnje dobi!

POTA LJUBEZNI
Irena Eichler

TEL. 27-30 SLOGA

Vesela glasbena komedija

MALI POMORŠČAK
s priljubljeno malo Shirley Temple

TEL. 22-21 UNION

Danes poslednjič!

Duhovito zabavno filmsko delo

DRAGOCENI POLJUB

v glavnih vlogah Liane Haid, Ivan Petrovič, Hans Moser, Theo Lingner, Heinz Rühmann.
Glasba: Robert Stolz.

Predstave danes ob 16., 19.15 in 21.15 uri

JNAD JADRAN

otvori danes ob 20.

PLESNE VAJE

v veliki dvorani Kazine
ADAMIČEV JAZZ

* **Koncert Ivana Noča.** Odlični jugoslovski klavirski virtuoz Ivan Noč je gostoval v sredo prikrkat v Celju in priredil zvečer koncert v Mestnem gledališču. Koncert, ki je bil za Celje glasben dogodek prvega reda, je bil žal le srednje obiskan. Ivan Noč je pianist velikega formata. Svoje sijajno tehnično znanje združuje s svojstvenim in subtilnim podajanjem prav tako klasike kakor tudi moderne. Izvajanje vsake skladbe je doganeta in izklesana umetnina zase. Z zanosom in v krasnem stilu je izvajal Vivaldiev-Bachov orgelski koncert v a-molu in Bachovo Fugo v c-molu, obe skladbi v lastni koncertni prireditvi. Izredno fino in pogljobljenostjo je zaigral Chopinovih 12 preludijev in tri etude, pri katerih je prišla njegova briljantna tehnika še prav posebno do veljave. Zelo učinkovito je podal Rimsekega-Korzakova »Cmrljac« z Lisztovimi »Les jeux d'eau« iz La Villa d'Estet in »Dolgi valovi« Castelnuova-Tedesca je razvil vse registre svojega bogatega znanja in umetniškega oblikovanja. Aplavzi so se stopnjevali od točke do točke, tako da je moral Noč ob zaključku dodatni še Chopinov nokturno in Wagnerjev »Car ognjac«. Skoda, da je razlika temperature vplivala na klavir, ki je zaradi tega zlasti v višjih legah zvenel nekam rezko. Ivan Noč je pripravil Celju, ki je bilo pri koncertu preskromno zastopano, večer čiste umetnosti, kakor jo morejo nuditi le veliki umetniki.

* **Bratč in Duman** sta podlegla poškodbam. Včeraj smo poročali o težkih nesrečah 63-letnega posestnika Franca Bratčiča iz Brezna pri Vitanju in 38-letnega dninarja Romana Dumanca iz Cerova pri Rogazki Slatini. Bratčič je opolnočil od srele na četrtak, Duman pa včeraj ob 8. jutraj v celjski bolnišnici podlegel poškodbam.

* **Od trafikantov** zahtevajo provizijo. Prejeli smo: Med nekaterimi nižjimi uslužbenci se je razpasla nedopustna razvada, da zahtevajo pri nakupu kolkov od trafikantov provizijo kot nagrado. Če jim trafikant odkloni provizijo, pa odidijo, češ da bodo pri drugem trafikantu dobili provizijo. Provizija trafikanta je itak zelo majhna in mu komaj zadostuje za skromno preživljanje. Poleg tega je izplačevanje provizije v kakršnikoli obliki trafikantom itak strogo prepovedano. Upamo, da bodo te vrstice zaslegle in da bodo prizadeti uslužbeni prenehali s svojimi nedopustnimi in tudi nesocialnimi zahtevami.

* **Plačilo občinskih davštin.** Mestno poglavarstvo v Celju opozarja hišne posestnike in lastnike vozil, da so 1. t. m. zapadli v plačilo: 5-odstotni najemniški vinar in 2-odstotna kanalska pristojbina za zadnje letošnje četrtletje, vodarina in števina za tretje letošnje četrtletje in tretji obrok davšnine na vozila. Stranke naj plačajo zapadle obroke zanesljivo do 10. novembra pri mestni blagajni. Po preteku tega roka bodo zaračunani 6-odstotne zamudne obresti. Plačila, ki bodo po preteku 6 tednov od dneva dospelosti izostala, pa bodo izterjana z izvršbo.

Vremenska poročila

Dozvedno vreme v oktobru po stoletnem koledarju. Dan je dolg od 11 ur 43 minut do 10 ur in se do konca meseca skrči za 1 uro 43 minut.

P. 15. Terezija	oblačno
S. 16. Gal op.	
N. 17. Mira	Jadrgiva
P. 18. Luka	
T. 19. Peter Al.	ščip ob 22.47
S. 20. Felician	večinoma oblačno, brez slane
C. 21. Ursula	
P. 22. Vera	Kordula
S. 23. Klodila	
N. 24. Rafael	

Poročilo Meteorološkega zavoda na univerzi

14. oktobra

Ljubljana 7. 768,9. 4,0. 98. St. megla, —, —; Maribor 7. 766,7. 5,0. 95. O. 3. —, —; Zagreb 7. 767,7. 7,0. 90. NNE1, 4. —, —; Beograd 7. 765,8. 6,0. 95. W1, 10. —, —; Sarajevo 7. 768,0. 5,0. 95. O. 10. —, —; Skopje 7. 764,9. 9,0. 70. W1, 10. —, —; Kumbor 7. 762,7. 14,0. 40. NE3, 6. —, —; Split 7. 765,4. 12,0. 50. NE3, 2. —, —; Rab 7. 767,1. 11,0. 50. N2, 0. —, —; Temperature: Ljubljana 12,6. 3,4; Maribor 14,0. 4,0; Zagreb 14,0. 6,0; Beograd 15,0. 5,0; Sarajevo 12,0. 4,0; Skopje 14,0. 6,0; Kumbor —, 10,0; Split 16,0. 9,0; Rab —, 9,0.

Žrebanje Državne razredne loterije

v novem 35. kolu bo v Ljubljani

Vsako do lahko prisostvoval igri petega razreda, v kateri se žrebajo

MILIJONSKI DOBITKI

Kdor se želi udeležiti igre v tem kolu, naj kupi srečko pri

ZADRUŽNI HRANILNICI V LJUBLJANI

Dalmatinova ulica 6

Dr. I. Potnik:

Spomini na Masaryka

III.
L. 1918. sem v Zenevi slučajno spoznal v gostilni nekaj tamšnjih Čehov. Kolikor se spominjam, so bili večinoma poslovni ljudje brez večje izobrazbe, ali bilo je tudi nekaj akademskih izobraževanih. Nekateri je svetovna vojna zatekla že v Švici, drugi se je med vojno posrečilo rešiti se v varni ženevski kottiček sredi svetovnega požara. Govorili smo eveda o vojni, o čeških in naših upih in posebno o Masaryku.

»Vidite, gospod doktor,« so mi rekli, »Ko je prišel iz Avstrije, se je ustavi v Švici. Bil je dalj časa v Zenevi. Zahajal je redno med nas. Prav na tem mestu je sedel, kjer vi sedite. Tu nas je vpraševal kaj in kako bi. Vsak je imel kako dobro misel. Masaryk je pa vse pretehtal in povezal. Da, prav pri tej mizi smo skovali prvi načrt za akcijo za osvobodjenje Čehov in Slovkov. In danes imamo že od vseh priznanih vlado in vojsko in Masaryk je predsednik.

To je bil pravi Masaryk. Ni zaničeval misljenja in nasveta malega človeka. Vsakega je poslušal, misljenje vsakega je bilo zanj važno, on pa je povsod zbiral tisto, kar je spadalo v njegov načrt. Tako so vsi čutili, da so njegovi sodelavci in njegovi prijatelji, vsi so se čutili več ali manj kot duševni očetje onega, kar je stvarno zamislil le on. Baš zato pa so s tem večjo vneto delali po njegovih intencijah. Le tako je bilo mogoče dobiti dovolj sposobnih in navdušenih sodelavcev z ogromnem delu za uresničenje stoletnih sanj o samostojni češkoslovski državi.

Kako veliko in uspešno je bilo to delo, si moremo predstaviti, ako pomislimo, da l. 1916. v Rusiji še niso razumeli kako je to mogoče, da se Čehi in Slovaki borijo proti svoji lastni državi — Avstro-Ugrski. V Angliji in Franciji l. 1917 niti mislili niso na razkovanje podnavske monarhije. In vendar je bila brez tega razkovanja samostojna češkoslovška država nemogoča. Dobro le to pozneje ga že vidimo od zaveznikov priznano, res samo na papirju obstoječo češko-

slovsko državo z resnično vojsko, ki se bje za stvarno uresničenje že priznane samostojnosti na bojiščih v Rusiji, Franciji in Italiji.

Moramo biti toliko objektivni in realni, da ne smatramo vsega tega za delo enega človeka, pa naj bo še tak duh in še taka volja. Tu je bilo tisoč in tisoč sodelavcev, majhnih in velikih, ki so delali v rovi na bojnem polju in po pisarnah v ozadju; tu so bili vsi tisti narodni buditelji in vzgojitelji, ki so vzbujili v vseh Čehih in Slovaki, ne izvemljali samega Masaryka, narodno zavest in neverjetno požrtvovalnost; tu so bila mrtva pokolenja, ki so sanjala in sejala, tu je bilo celo živo pokolenje, v katerem je dozorelo seme preteklosti. Tu je sodelovalo tisoč in tisoč dogodkov, majhnih in velikih, materialnih in psihičnih, ki so se odigravali med svetovno vojno popolnoma neodvisno od Masaryka in vse češkoslovske emigracije. Cim dalje je trajala vojna, čim bolj so bili utrujeni bojujoči se narodi, tem bolj je dozorevala ideja samoodločbe narodov in z njo ideja češkoslovske države.

Upoštevajot vse te okolnosti in vse majhne in velike bore za isto idejo prav nič ne zmanjšujemo Masarykovih zaslug za ustanovitev češkoslovske države. Njegova veličina kot politika in državnika je baš v tem, da je nastala možnost osamosvojitve, da se ni bal nobenih osebnih žrtav, da se je izpostavil vsem nevarnostim in eventualnim posledicam političnega begunstva in veldizajstva, da je z neomahljivo voljo in neutrudljivo delavnostjo, z vsem svojim umom in znanjem zbiral najprej v malem, potem v velikem kolektivu na vseh poljih in da si je z izrednimi lastnostmi svojega duha pridobil med njimi tako zaupanje, da so prostovoljno priznali njegovo neomejeno avtoriteto. Na tak način mu je bilo mogoče, da je dogodek izrazil v korist svoje ideje in da je dosegel maksimalni uspeh, ki si ga je bilo mogoče zamisliti: češkoslovsko republiko.

Iz Maribora

a— V poslednjem spremstvu pok. dr. Ipa-
vica so stopali številni pokojnikov sorodni-
ki, prijatelji in znanci. Toplo občuteno so
bile poslovnice besede, ki sta jih spregovori-
la ob grobu ravnatelj dr. Tominšek kot
predstavljenik Zveze protituberkuloznih lig ter
šolski nadzornik Alt v imenu mariborske
Protituberkulozne lige.

a— Pravoslavna parohija v Mariboru ob-
vešča svoje vernike, da bodo od nedelje 17.
t. m. do nadaljnjega ob 9.30 liturgija, ka-
kor ostali obredi v vojašnici Vojvode Put-
nika (32. art. polk) v prostoru, kjer je bil
parastos po blagopojemnem kraju dne 9.
t. m. Čim bodo dovršena popravila v vojaški
kapeli v Melju, se bodo obredi zopet redno
vršili tamkaj, o čemer bodo verniki ob
prvem času obveščeni.

a— Iz šole za rezervne oficirje. Mestno
poglavstvo razglasi: Dne 23. t. m. ob 11.
dop. bo v pisarni šole za rezervne oficirje
(vojašnica kralja Petra) prva javna licita-
cija za oddajo brivnice v zakup in so na-
tanjenejši pogoji razvidni med uradnimi
urami v pisarni navedene šole.

a— Gledališke novice. V nedeljo zvečer
letošnja prva predstava zabavnih »Treh va-
ških svetnikov«. — Koncem prihodnjega
tedna bo premiera »Sodnika Zalamejskega«
v Kovičevi režiji. Naslopih bo ves dramski
ansambl in številni statisti.

a— V potok, ker se ni v dala. Pod tem
naslovom je naš list v sredo dne 22. 9. pri-
nesel notico, da je Milan R. v gozdu nago-
varjal 21-letno slaboumno žensko k in-
timnosti. Ker pa ženska ni hotela o tem ni-
česar slišati, jo je R. zgrabil in vrzel v
Mežo. Prepričali smo se, da smo bili na-
pokočno informirani in da je ta trditve ne-
resnične.

a— Stari mariborski rod izumira. Na
vojašniškem trgu 2 je preminila v častiljivi
starosti 74 let zasebnica Heine Jožefa, na
Tezemu, Solška ulica 6, pa je izdihnil 61
letni bivši redar Bučinek Janez. Zaljubljeni
zaše toplo sočutje!

a— Ljudska univerza v Mariboru pri-
redi drevi ob 20. proslovo sedemdesetletnice
znamenitega češkega pesnika Petra Bezru-
ča. Predaval bo pisatelj A. Debenak in po-
kazal njegovo značilno pesem o narodnem
in socialnem trpljenju šlezjskih Čehov.
Pesnikovo besedo bo recital v originalu g.
Drleč, v slovenskem prevodu g. Vičar. —
Naslednje predavanje bo v ponedeljek, dne
18. oktobra. Predaval bo znani predava-
tel, lektor ruskega jezika dr. N. Peobra-
ženski, o Maksimu Gorkem.

a— Šahovske novice. V kavarni Central
je bil v četrtke zvečer brzoturnir, ki
ga je priredil Mariborski šahovski klub. Re-
zultati so bili naslednji: 1. inž. Prek 10 in
pol točk, 2. dr. Gabrovšek 10, 3. in 4. dr.
Krule in prof. Stupan, 5. Kukovec 9, 6. Me-
šiček 8, 7. in 8. prof. Sila in Bica 6 in pol,
9. Mišura 6, 10. Krajnc 5, 11. Kolbier 4 in
pol, 12. Radolčić 3, 13. inž. Sotošek 2 in 1/2.
Bežjak 1 točko. Splošni klubski turnir Ma-
riborskega šahovskega kluba se bo pričel
prihodnji teden.

Iz Slovenjgradca

a— Za nedeljsko kolesarsko prvenstvo
dravske banovine vlada v takojšnjih kro-
vih ogromno zanimanje. Po dosedanjih pri-
javah bo to prvenstvo eno največjih zad-
njih let, ter so se dosedaj med drugimi pri-
javili Gartner in Močnik iz Ljubljane, Roz-
man in Lozinšek iz Maribora, Bertonec iz
Konjice, Zupanec iz Celja ter Gregorič, Pa-
jer in Peršoh od Koroske kolesarske zveze.
Koroska zupa je tudi darovala za prava
Slovenija krasno darilo in pripravila pod
vodstvom svojih neumornih organizatorjev
gg. Cajnka in Kokoča kar najlepši sprejem
dirkačev. Obeta se nam torej zopet veliki
športni praznik, ki bo znova učvrstil špor-
tno idejo v naši Koroski.

a— Račun brez krčmarja so naredili slo-
venjgraški klerikali z združitvijo mestne
občine z okoliškimi občani. Klerikali so
si oželi s prekomasovno občin zagotoviti
nadaljnje gospodarjenje v naši občini, kar
se jim pa ne bo posrečilo, ker je prav vsa
okolica odločno zoper združitve in bala
okoljski imetje postaviti lastno ozkojziki
listo. Upamo, da bodo tedaj gospodjujoči
krogi videli, da ne gre vmešavati politiko
v občinske zadeve, temveč da morajo tu
imeti glavno vlogo le splošni gospodarski
vidiki.

Iz Gornjega grada

a— Občletnica smrti blagopojnega Vi-
taškega kralja smo tudi pri nas obhajali na
elovsen način. Vršila se je cerkvena po-
božnost ob prisotnosti zastopnikov uradov
in raznih organizacij, šolske mladine in ob-
činstva. Spomenik blagopojnega Velikega
kralja je bil okusen okrašen, zvečer razsvet-
ljen z električnimi žarnicami in z baklja-
mi, postavljena je bila pred spomenikom
žara, iz katere se je valil dim kadila. Ste-
vilni prebivalci so se ustavili pred spome-
nikom in v tihi pobožnosti obujali spomin
na Velikega kralja.

a— Poštno direkcijo v Ljubljani prosimo,
da opusti, kakor prejšnja leta, tudi letos
ob nedeljah avtobusno vožnjo iz Gornjega
grada ob pol 12. uri ob Dreti v Šmartno ob
Paki in da vozi avtobus tudi ob nedeljah
kakor na delovnih ob pol 14. uri. Ta zveza
je sedaj, ko so odšli letovisčarji in ko ne
prihajajo več izletniki, ugodnejša, ko avto-
bus, ki odhaja ob pol 12. uri, nima nikake-
ga potnika in je škoda za stroške benčina.

a— Sestanek koroskih borec bo na Re-
čici v nedeljo 17. t. m. ob 15. uri v gostil-
ni Ivana Rakuna. Poročal bo predsednik
dr. E. Mejak. Spomnili se bomo tudi ob-
čletnice nesrečnega koroskega, plebiscita.
Tovariši koroski borci, udeležite se sestan-
ka polnoštevilno!

Iz Krškega

a— Prisilna prodaja posestev. Kakor je
razglašeno, bo v sredo 20. t. m. ob devetih
na sodišču dražba posestva vl. št. 567 in
237 k. o. Studence. Posestvo je cenjeno na
45.700 Din. V sredo 27. t. m. ob devetih bo
pa dražba polovice posestva vl. št. 189 in
934 k. o. Krška vas v vrednosti 38.300 Din.

a— Sanacija tujko prometnega društva
v Krškem. Tukajšnje društvo za pospeše-
vanje tujkega prometa se je moralo zad-
nja leta precej zadolžiti. Zlasti znatni so
bili izdatki za lepo novo kopališče na Savi
pod starim gradom. Pod letošnjo upravo
pa si je društvo zopet pomagalo in z uvi-
devnimi ukrepi občinskih zastopnikov in z
marljivim trudom društvenih odbornikov
znižalo svoj dolg na minimum. Vsaokleto
običajno kečljanje za nagrade v prid tuj-
skoprometnemu društvu je letos naravnost
sajino uspelo. V eni naštetih krš-
kih gostin, pri tkzv. Stigenbirtu, ki jo
ima ga. Jamova, so se zbirali cel teden na-
vdušeni kečlarji iz Krškega in okoliških
krajev k tekmu v korist našega najbolj
potrebnege društva. Prva nagrada se je
izmuznula v Rajhenburg, čistega dobička
pa je bilo okoli 1.500 Din.

Gospodarstvo

Uredba o izrednem cestnem prispevku

Na osnovi §53., točke 6. finančnega za-
kona za tekoče leto je minister za zgradbe
predpisal uredbo o izrednem cestnem pris-
pevku za izkoriščanje državnih in ne-
državnih cest. Ta uredba, ki je že objavljena
v »Službenih novinah« od 13. t. m., do-
loča v glavnem naslednje.

Normalno izkoriščanje cest

Pod normalnim izkoriščanjem javnih cest
v smislu § 22. zakona o državnih cestah in
§ 33. zakona o nedržavnih cestah, ki ni
podvrženo izrednemu cestnemu prispevku,
je razumeti prevoz pocestina in njegove
rodbe ter vsega, kar poidelec potrebuje
za hišno in poljsko gospodarstvo pod po-
gojem, da se prevoz vrši z vozovi in ži-
vinsko vprego in ne presega 52 ton na le-
to. Dosedanja »navodila za plačevanje iz-
rednega prispevka« iz leta 1930, niso ome-
jevala normalne uporabe na prevoz z vo-
zovi z živinsko vprego; po novi uredbi pa
se vsak prevoz z motornimi vozili smatra
kot izredno izkoriščanje cest.

V vrsto javnih cest, katerih izkoriščanje
je podvrženo izrednemu cestnemu prispev-
ku, spadajo vse zgrajene državne ceste,
nadalje banovinske ceste I. in II. reda,
občinske ceste I. in II. reda in dovolzne
ceste k železniškim postajam. Izredni ces-
tni prispevek je odškodnina za večje iz-
koriščanje cest v primeru z normalno upo-
rabo v smislu gori navedene definicije.
Uredba izrecno poudarja, da ta prispevek
ni davek niti doklada ali taksa niti kakrš-
na koli druga oblika fiskalne dajatve.

Prispevek plača lastnik blaga

Medtem ko je doslej plačal izredni pris-
pevek neposredni koristnik in so osebe,
ki so posredno ali neposredno povzročile
prekomerno uporabo, le jamčile za plačilo,
določa nova uredba, da plačajo izredni
prispevek lastniki blaga. Navzlic ugovoru
gospodarskih organizacij je v uredbo
vnesena določba, da plača prispevek v
primeru nakupa blaga franko vagon ali
franko šlep odnosno franko skladišče, na-
ročnik odnosno kupec blaga, na čigar raču-
n se vrši prevoz blaga. Le v primeru,
če ni mogoče ugotoviti, kdo je lastnik bla-
ga ali naročnik-kupec (n. pr. kadar gre
za prevoz v špeditskih vozilih za več
interesentov), tedaj plača prispevek last-
nik prevoznega sredstva.

Oprostivte

Izrednega prispevka se oproščajo:
1) Trgovci in obrtniki za prevoz svoje-
ga blaga in materiala, ako ta blagovni pro-
met ne presega letne količine 52 ton;
2) Kmetovalci za prevoz poljskih pri-
delkov do hiše, ne glede na količino, in za
prevoz pridelkov na trg do 52 ton letno;
3) Prevoz materiala za gradnjo in po-
pravo državnih in nedržavnih cest;
4) Lastniki potniških avtomobilov (tak-
sijev), izvoški in navadni vozovi za pre-
voz potnikov, ako lastniki vozila sami vo-
zijo in s tem vzdržujejo sebe in svojo ro-
bino ter jim vozilo služi za izvrševanje
poklica (kadar žena ali neoletni otroci
nadaljujejo obrt moža odnosno očeta v
smislu § 14 in 15 obveznega zakona, te-
daj nadalje velja oprostitev, četudi vozi
vozilo najeta oseba). Lastniki potniških
avtomobilov (avtotaksijev), ki vrše redni
promet na določeni progi med posamezni-
mi kraji, pa morajo plačati cestni prispe-
vek;
5) Prevoz poštnih pošilk z državnimi
ali privatnimi avtomobili (za prevoz dru-
gega blaga in potnikov pa je treba plača-
ti cestni prispevek);
6) Država, banovine in občine, kadar v
javnih poslih izkoriščajo ceste;
7) Humanitarne in znanstvene ustano-
ve in zavodi, ki jih kot take proglasi gra-
beni minister, prav tako vse javne bolnice
in zdravilišča;
8) Kmetijske zadruge za prevoz lastnih
kmetijskih proizvodov zadržnikov do
skupnega skladišča;
9) Zveze kmetijskih zadrug, če ne delijo
dobička, ne dajejo tantom in ne dajejo
obresti na deleže ali največ 6% in če se
njihovi rezervni fond v nobenem primeru
ne morejo razdeliti med članice; oprostitev
velja za prevoz posameznim zadržkom do
52 ton letno bodisi z lastnimi prevoznimi
sredstvi ali s prevoznimi sredstvi zadrug;
10) Prevoz živil za pasivne kraje, ako
se ta živila pošljejo kot pomoč države, ba-
novine, občin ali dobrotelnih ustanov.

Višina prispevka

Izredni cestni prispevek se odmerja sa-
mo na tovor (potnike) ne pa na lastno te-
žo prevoznega sredstva. Doselej je cena
gramozu služila kot osnova za višino pris-
pevka. Po novi uredbi pa so prispevki
enotno določeni, deloma pavšalno deloma
pa ob dejansko prevoženega tovora in pre-
voženih kilometrov, in sicer na naslednji
način:

Osebnih avtomobil in avtobus

Za privatne potniške avtomobile, ki slu-
žijo samo za lastno uporabo lastnika, se
plača letni pavšal 200 Din, za privatne
potniške avtomobile, ki prevažajo tudi dru-
ge potnike (avtotaksiji) pa se plača letni
pavšal 500 Din.

Za avtobuse znaša cestni prispevek: 1)
pri progah, ki so konkurenčne državnim
železnici 0,25 Din od avtobusa in pre-
voženega kilometra; 2) pri progah, ki so
deloma konkurenčne državnim železnici
0,15 Din od avtobusa in prevoženega ki-
lometra; 3) za proge, ki niso konkuren-
čne državnim železnici 0,10 Din od av-
tobusa in prevoženega kilometra. Potniški
avtomobili, ki vrše redni promet na dolo-
čeni progi med posameznimi kraji, pa pla-
čajo 0,10 Din za konkurenčne proge, 0,06
Din za deloma konkurenčne proge in 0,04
Din za nekonkurenčne proge, vse od avto-
mobila in prevoženega kilometra.

Število avtobusov posameznih podjetij in
število kilometrov, ki jih prevozi vsak av-
tobus v teku leta se določi na podlagi vo-
zne reda. Pri odmeri morajo lastniki av-
tobusnih podjetij predložiti overovljene
vozne rede in potrdilo pristojnega obla-
sta o tem, v katero kategorijo spada avto-
busna proga.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Visoki pavšalni prispevek za tovrne avtomobile

Za tovrne avtomobile je treba plačati
0,10 Din od tone tovora in prevoženega
kilometra, neglede na to, ali je proga kon-
kurenčna ali ne. Če količine prevoženega
blaga ali prevoženih kilometrov ni mogoče
ugotoviti, mora lastnik plačati pavšalno
letni prispevek za vse ceste v državi, in
sicer pri nosilnosti 0,5 tone 500 Din na leto,
pri nosilnosti do 1 tone 1.000 Din na leto,
pri nosilnosti do 2 ton 1.750 Din na leto,
pri nosilnosti do 3 ton 2.500 Din na leto,
pri nosilnosti do 4 ton 3.250 Din na leto,
pri nosilnosti do 5 ton 4.000 Din na leto,
pri nosilnosti do 6 ton 5.000 Din na leto in
pri nosilnosti preko 6 ton za vsako nadaljnjo
tono po 1.000 Din na leto, pri čemer se ne-
popolna tona nosilnosti računa za celo
tono. Za prikolic se plača letni pavšal
2.000 Din.

Gornji pavšali predstavljajo obenem mi-
nimalni znesek letnega prispevka, kajti če
je izračunani prispevek po prevoženih koli-
činah tovora in po prevoženih kilometrih
manjši nego pavšal, tedaj se odmeri pris-
pevek v višini letnega pavšala.

Ta določba je v nasprotju z načelno do-
ločbo uredbe, da se plača prispevek po de-
jansko prevoženih količinah tovora in ki-
lometrih, kajti v bodoče bodo morali lastniki
tovornih avtomobilov, tudi če te avtomob-
ile le redko uporabljajo, plačati visoke
pavšalne zneske. O priliki odmere morajo
lastniki tovrnih avtomobilov predložiti
originalne fakture ali overovljene pre-
pise faktur o kupljenih avtomobilih, sicer
mora nosilnost ugotoviti komisija tehnič-
nega oddelka sreskega načelstva. Poleg
tega morajo lastniki predložiti podatke o
prevoženih količinah in kilometrih.

Prevoz z vozovi

Pri prevozu z vozovi je treba plačati od
tone tovora in od prevoženega kilometra
0,08 Din, neglede na to, ali je proga kon-
kurenčna ali ne. Če pa se prevoz vrši z
vozovi, ki nimajo predpisanih platišč, tedaj
je treba plačati 0,12 Din od prevožene
tone in kilometra.

Predložitev knjig

O priliki odmere prispevka morajo za-
vezanci izrednega cestnega prispevka
predložiti svoje stroške knjige, iz kate-
rih je razvidno, koliko materiala in blaga
so prevozili v poslednjem letu. Če teh
knjig ne bi bilo, mora koristnik predložiti
druge podatke, iz katerih se lahko obra-
čuna prevoz. Tehnični oddelček sreskega
načelstva pa mora preiskovati te podatke.

Minister za zgradbe sme glede na zna-
čaj ceste ali prevoza v izjemnih primerih
povečati ali zmanjšati osnovno višino pris-
pevka, zlasti če gre za množinsko blago
ali blago z veliko prostornino in majhno
vrednostjo.

Odmera prispevka

Izredni prispevek se odmerja v prvi po-
lovič januarja za vse tekoče koledarsko
leto naprej, na osnovi prometa v prejš-
njem letu. Če bi se na koncu leta pokazalo,
da je prevoz večji ali manjši od pre-
voza v prejšnjem letu, se odmerjeni prispe-
vek spravi v sklad z dejansko izvršenim
prevozom. Odmero vrši tehnični oddelček
sreskega načelstva za obvezance, ki imajo
sedež na področju sreza.

V primeru, da se zavezanec cestnega pris-
pevka ne more odzvati pozivu, je dolžan
pismeno predložiti podatke ali pa poslati
svoje zastopnika, ki more dati potrebna
pojasnila in lahko podpisati zapisnik. Če se
zavezanec ne javi na določeni dan in ne
pošlje pismenih podatkov ali svojega za-
stopnika, odmeri tehnični oddelček sreske-
ga načelstva prispevek po podatkih, ki jih
ima na razpolago. Sicer pa tehnični oddel-
ček odmeri cestni prispevek v sporazumu
z obvezancem na osnovi podatkov, ki jih
je predložil zavezanec, in podatkov, ki so
tehničnemu oddelku na razpolago. Če ne
pride do sporazuma, ima zavezanec v roku
10 dni pravico predložiti tehničnemu od-
delku dokumentiran ugovor na zapisnik o
višini prispevka pa potem odloča ban. Za
pritožbe proti odločbi bana veljajo smisel-
ne določbe zakona o splošnem upravnem
postopku.

Uporaba cestnega prispevka

Izredni cestni prispevek se ima uporabiti
za vzdrževanje onih delov cest, za katere
je cestni prispevek plačan. Prispevki pla-
čani za izkoriščanje cest s sodobnim ces-
tiščem, se morajo hraniti za obnovo teh
cestišč. Dohodki od pavšalnega prispevka
se uporabijo na ta način, da odpade 30% za
državne ceste, 60% za banovinske ceste in
10% za občinske ceste.

Plačilo prispevka

Izredni cestni prispevek se plača v de-
narju ali materialu. Za plačilo v materialu
bo gradbeni minister predpisal poseben
pravilnik. Cestni prispevek se lahko plača
v mesečnih obrokih v naprej. V primeru,
če ne pride do sporazuma glede višine
prispevka, plača zavezanec odločbo bana
cestni prispevek v višini, ki jo je sam
predlagal pri pogajanjih. Lastniki potni-
ških avtomobilov plačajo prispevek enkrat
na leto do 1. februarja ali pa v dveh obro-
kih do 1. februarja in do 1. julija. Pri iz-
koriščanju izključno občinskih cest in ulic,
odmerja in pobira cestni prispevek občina
po tej uredbi, toda le tedaj, če se prispe-
vek ne plača pavšalno. Občina pa ne sme
odmerjati drugih taks za izkoriščanje ob-
činskih cest. Vseote pobranega cestnega
prispevka se uporabljajo na osnovi rednih
tehničnih in pogodbenih dokumentov po
skrajšanem postopku iz čl. 86 zakona o
državnem računovodstvu.

Kazenske določbe

Oseba, ki ne prijavlja svojega prevoznega
sredstva ali neresnično prijavlja podatke za
odmero prispevka, se kaznuje z globo do
1.500 Din ali z zaporom do 30 dni. Denarne
kazni se razdelijo na isti način, kakor pav-
šalni prispevki. Izrekanje kazni spada v
pristojnost državne krajevne policijske
oblasti, kjer pa te ni, v pristojnost uprav-

ne oblasti prve stopnje. Zaradi zavarova-
nja terjatve lahko sreska načelstva zaru-
bijo imovino zavezanca. Kraljevske ban-
ske uprave bodo na osnovi te uredbe pre-
pisale navodila, v katerih bodo glede na
krajevne razmere izdale podrobnejše pre-
pise o načinu obračunavanja cestnega pris-
pevka za vozove z živinsko vprego in
bodo za razne panoge industrije predpi-
sane potrebne obrazce za knjige in zapi-
snike.

Novi predpisi že veljajo od 1. aprila t. l.

Uredba je stopila v veljavo z dnem ob-
jave v »Službenih novinah« t. j. 13. t. m.,
velja pa že od 1. aprila t. l. za vse zave-
zance, katerim še ni odmerjen cestni pris-
pevek za tekoče koledarsko leto. Za osta-
le zavezance, katerim je prispevek že od-
merjen, ali pa je postopanje v teku, velja-
jo nove določbe od 1. januarja prihod-
njega leta. Lastniki avtomobilov plačajo
za tekoče leto kot prispevek polovico v
uredbi pavšalno določene vsote.

Naraščanje davčnih in železniških dohodkov

Najnovejši izkaz finančnega ministertva o
državnih izdatkih in dohodkih v mesecu av-
gusta nam kaže, da se je v tem mesecu
donos davkov v primeru z istim mesecem
lanskega leta znatno povečal. Dohodki od
neposrednih davkov so znašali 323,9 mil-
ijona Din in so bili za 50,7 milijonov ali
za 18,5% večji nego lani. Najobetnejše po-
večanje dohodkov pa vidimo pri carinah.
Donos carin je znašal 908 milijona Din, t. j.
za 40,3 milijona Din ali za 80% več nego
lani. Donos taks je dosegel 97,4 milijona
Din, t. j. za 17,6 milijona Din ali za 22%
več nego lani. Trošarine pa so prinesle 73,3
milijona Din, t. j. za 4,0 milijona Din ali
za 6% več nego lani. Skupaj je znašal do-
nos neposrednih davkov, carin, taks in tro-
šarin 585,4 milijona Din in je bil pri tem za
112,7 milijona Din ali za 27% večji nego v
lanskem avgustu.

Tudi dohodki državnih železnice so ob-
čutno narasli in so dosegli 203,0 milijona Din,
t. j. za 48,5 milijona Din ali za skoro 24%
več nego v lanskem avgustu. Donos goz-
dov pa se je povečal na 11,8 milijona Din,
t. j. za 7,3 milijona Din ali za 160% več ne-
go lani. Le malo pa so narasli monopolski
dohodki, ki so znašali 184,2 milijona Din,
pri čemer so bili le za 3,5 milijona Din ali
za 2% večji nego v lanskem letu.

Skupščina državne zveze gostilničarskih organizacij

Kakor smo že na kratko poročali se je
6. in 7. oktobra t. l. vršila v Splitu skup-
ščina Državne zveze gostilničarskih orga-
nizacij in seja njenega glavnega odbora.
Tega zborovanja so se polnoštevilno ude-
ležili delegati posameznih pokrajinskih
zvez.

Izmed najvažnejših točk dnevnega reda
je bila razprava o predvideni uredbi o ob-
segu obratovalnih pravic gostilničarske
obrti, ki naj uredi vsa dosedaj še neres-
na aktualna vprašanja. Živahno razpravo
je vzbudil zlasti načrt za sanacijo našega
hotelirstva in v obče celokupnega gostin-
stva, kakršnega je predložila Zveza zdru-
ženih gostilničarskih obrti dravske banovine
po svojih zastopnikih. Ta načrt predvide-
va razbremenitev zadolženih gostinskih
podjetnikov z znižanjem obrestne mere,
na drugi strani pa pomenitev kreditov za
nove investicije, ki so v gostilničarskih
podjetjih vsako leto potrebne. V najkraj-
šem času bo v to svrhu sklicana posebna
anketa v Beogradu, da se končno doseže
ustanovitev gostinskega kreditnega zavo-
da.

Od predlogov, ki so bili stavljeni po dele-
gatih dravske banovine naj še omenimo
predlog, da se novelira zakon o zaščiti de-
lavcev posebno v kolikor se tiče naknadne-
ga plačevanja nadur, nadalje sprememba
uredbe o pomožnem gostinskem osebju, iz-
daja tolmachenja k uredbi o likvidaciji
kmečkih dolgov glede vaških gostilničar-
jev, ukinitve prodaje alkoholnih pijač v
originalno zaprtih steklenkah po trgovinah
in točenje pijač ter prodajo jedil za ta-
kojšni konzum po raznih nabavljajnih za-
drukah. Zadnje case se namreč opaža, da
vaški trgovci silno izrabljajo pravico pro-
daje alkoholnih pijač v originalno zaprtih
steklenkah, v sled česar postajajo njihove
trgovine pod to krinko prave gostilne, ki
silno škodujejo vaškim gostilničarjem. Po-
ročila gen. tajnika poudarja hudo borbo, ki
so jo gostilničarske organizacije vodile pro-
ti UIMI Zastopnik dravske banovine je
vztrajal na svoji svetovetni zahtevi, da se
sedanji delegat prvotnega ministertva v
avtorskem posredništvu odpokliče, ker je
sam avtor in poleg tega še tajnik avtor-
skega združenja, zaradi česar ne more bi-
ti sodnik v sporih, ki so med avtorji in
gostilničarji neizogibni. Poleg tega je tudi
zahteval, da naj posebna paritetna komisi-
ja določi za vsako leto avtorske honorar-
je, da se gostilničarji reši diktata UJMe.

Na skupščini in na sejah so razpravljali
tudi o spomenici Zveze za tujski promet
v Ljubljani glede prometno-tarifne in de-
vizne politike. Določeni so bili zastopni-
ki gostinstva v akcijski odbor, ki naj skup-
lo z Radno zajednico turističkim saveza iz-
dela posebno predstavko v vseh perečih
tujsko prometnih in gostinskih zadevah na
merodajna mesta. V akcijski odbor iz drav-
ske banovine je izvoljen zvezni predsednik
g. Majcen Ciril Skupščina je pa pokazala,
da se gostilničarji s'an pojavlja kot va-
žen gospodarski činitelj, kateremu bodo
morala oblastva posvečati večjo pozornost,
če ne bodo hotela škodovati turizmu.

Gospodarske vesti

= Nova davčna uprava za severnoza-
padni del Ljubljane. Finančni minister je
izdal odlok o delitvi davčne uprave Ljub-
ljana - mesto v dve davčni upravi. Po tem
odloku, ki je objavljen v »Službenih no-
vinah« od 13. t. m., se s 1. januarjem 1938
davčna uprava Ljubljana - mesto razdeli
v dve davčni upravi, in sicer v davčno
upravo Ljubljana - mesto I in davčno
upravo Ljubljana - mesto II. Pod pristoi-
nost davčne uprave Ljubljana mesto I bo
spadal vsa teritorija ljubljanske mestne ob-
čine južno od proge bivše Južne železnice,
pod teritorij davčne uprave Ljubljana -
mesto II pa bo spadal teritorij ljubljanske
mestne občine severno od proge bivše Ju-
žne železnice (svetokriški okraj, Bežigrad,
Siška, Rožna dolina), tako da bo proga Za-
log - Ljubljana gl. kol. Brezovica meja med
področje obeh davčnih uprav. Področje
davčne uprave Ljubljana - mesto II bo
vsekakor manjše, vendar pa je treba upo-
števati, da se mesto na tem teritoriju naj-

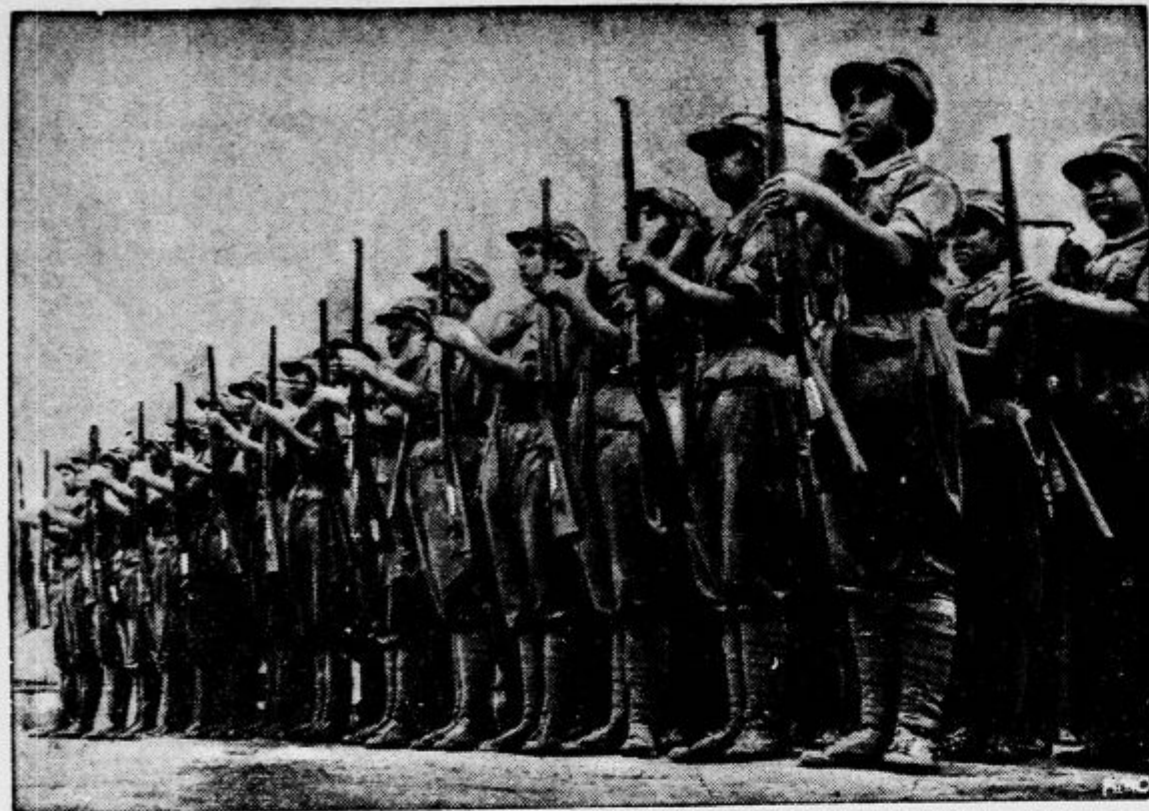
OVOMALTINE

BO OKREPILA VAŠE DETE!

Svoje naloge v šoli, kakor tudi v sportu
bo vaše dete obvladalo tem lažje, če bo

Ne samo možje, tudi ženske branijo domovino

Na poseben poziv nankinske vlade se je osnoval na Kitajskem ženski vojaški zbor. Na sliki vidimo kitajske amaoanke z orožjem na vojaškem vežbališču.

Sobne rastline pozimi

Razen kaktej je treba sobne rastline vsak dan zalivati

Zima se bliža in prijateljem sobnih rastlin bo nemara prav prišlo zvedeti nekoliko nasvetov, ki jih daje strokovnjak o negi teh rastlin v tem času.

Najvažnejša je zemlja. Vsaka družina rastlin zahteva redilna tla, v katerih so potrebne kemične snovi, pomešane v pravem razmerju. Acaleje zahtevajo n. pr. kislo zemljo, dočim se druge rastline zadovolje le z malo kislo prstjo. Geranije potrebujejo kakor vrtnice skoraj nevtralen prst, le da bodi ta za prve debelo zrnata in propustna za vodo, za druge pa precej težka in ilovnata. Praprotni in begonije hočejo spet blatne, vlaknate zemlje, ki vlago zelo dolgo zadržuje. V splošnem pa se naše sobne rastline zadovoljujejo z vsakim dobrim vrtnim blatom, ki mu primešamo gnojila, n. pr. živice, kostne moke ali komposta, toda v precej skopi meri. Prav tako važna kakor je zemlja je voda. A tudi tukaj škoduje preveč dobrega, zato je treba vedno skrbeti za to, da je odtočna luknja na dnu cvetličnega lonca prosta.

Palme postavimo le tedaj obenem z loncem v kakšno ornamentalno posodo, če damo v vmesni prostor med okrasno posodo in notranjim luknjičastim loncem

dobro namočenega maha, ki dobi ob vsakem prilivanju svoj del. Če je tudi okrasna posoda luknjičava, tedaj je treba večkrat priliti, a če je n. pr. glazirana, tedaj zadostuje enkratno zalivanje na teden. Isto velja za občutljive praprotni. Količina vode je odvisna od rastlinske vrste. Pri ljubljena amarilis in poinsettia, ki ima poleti tudi rada mnogo vode, med zimskim počitkom n. pr. ne prenese preveč vlage, rajši imata suho zemljo. Čebulam krokusa in narcis zadostuje plitva čaša z vodo z nekoliko kamenčki, da se morejo korenine nanje prijeti. Drugače dobe vse naše sobne rastline razen kaktej vsak dan malo vode.

Če naj rastlina dobro uspeva, jo moramo vsake tri, štiri tedne z milnico očistiti prahu, umazanosti in pred vsem uši ter drugega mrčesa. Z dobrim, malim gospodinjstvom nam pri tem ni treba štediti, le da moramo potem rastlino poplakniti potem pošteno še s čisto, hladnejšo vodo. Za čiščenje je priporočljiv kos vate ali mehka goba. Milnica pri tem ne sme priti v prst, kjer bi škodovala koreninam. Najbolje je, da položimo rastlino pri tej proceduri ob stran.

Žrtev svojega poklica

Zanimiv posnetek nemške filmske igralko Renate Müllerjeve, ki je podlegla možganski kapi zaradi posledic shujševalne kure. — Zvezdnica je ućakala komaj 31 let

Usoda madžarskega častnika na Kitajskem

Ivan Martonfalvy iz odlične madžarske družine je obiskoval pred leti vojno akademijo v Budimpešti, ki jo je l. 1932 ostavil kot poročnik. Potem je ostavil vojaško službo, študiral nekaj časa gozdarske vede in se izselil na zadnje na Kitajsko.

Tam se je seznanil z maršalom Čang-kaj-škom, ki ga je pregovoril, da je stopil kot instruktor v kitajsko vojsko. Pokazal je toliko sposobnosti, da se je sedanje vojne udeleževal že v činu generala. Pred kratkim so ga Japonci ujeli in postavili pred vojno sodišče, ki ga je kot »vsiljivega tujca« s pristno japonsko surovostjo obsodilo na smrt. Te dni so ga obglavili kakor navadnega zločinca.

Če še ne veš, zdaj izveš:

da je dobil Rim v zadnjem času »Ulico spravce« in sicer je dobila to ime ulica, ki drži preko Tiborjevega griča k sv. Petru; da so priredili Angleži v Chichestru pred dnevi dirko oslov, kateri je prisostvovalo deset tisoč ljudi;

da je ameriška policija ustrelila letošnje »sovražnika države št. 1« Albradyja, ki se ji je postavil z orožjem po robu;

Radio budi vojake

V ameriških vojašnicah so uvedli interesantno novost. Namesto trobentača budi vojake radio. V vsaki spalnici je nameščen zvočnik, ki kliče vojake jutraj iz postelje, zvečer pa jih poziva, naj ležejo spat. Radio ponavlja jutraj tako dolgo svoje klice, dokler niso vojaki do zadnjega pokonci.

Cvetje v jeseni

Iz raznih krajev Poljske poročajo, da so na mnogih krajih zaradi toplega vremena začele v drugič cveteti jablane. V bližini Kosopolja cveto mnoga drevesa potem, ko so z njih obrali jesenske sadove.

Novi uspehi s krvnimi prenosi

Ravnatelj osrednjega moskovskega sanatorija za hematiko, dr. Bagdasarov, je govoril s nekim časnikarjem o novih uspehih v področju krvne transfuzije in je dejal med drugim:

Prof. Sjukovu v Kijevu je uspelo, da je otroke s prenosom krvi hitro ozdravil. Posebno dobro se je ta način izkazal v primerih šariatike. V osrednjem sanatoriju so krvno transfuzijo s uspehom uporabili za težke opekline, akutni revmatizem in trebušni legar.

Dobro učinek je pokazal prenos krvi tudi pri krvnih zastrupitvah, gmajočih tvorih in drugih težko ozdravljivih ranah. Eden najlepših uspehov sovjetske znanosti je ta, da je našla načine za konserviranje krvi.

To konserviranje prakticirajo na ta način, da pomešajo darovateljevo kri s posebno tekočino. Kri se potem ohladi svezha dva do tri tedne. Napredek krvne transfuzije je najbolj razviden iz tega, da je znašala l. 1932 vsa za prenos uporabljena kri 730 l, lanske leto pa že 10 tisoč litrov.

Zamorec postal profesor filozofije

Prvič v zgodovini Zedinjenih držav so te dni nekemu zamorcu podelili profesuro za filozofijo na ameriškem vseučilišču. Gre za nekega Edwarda L. Harrisa, ki si je na pittsburskem vseučilišču pridobil doktorat za filozofijo. Nato so mu dali stolico za filozofijo na zamorskem vseučilišču Wilberforceu. Prof. Harris je šest let delal povdnevi kot navaden delavec, da si je zaslužil za življenje, zvečer pa se je pripravljaj za svoj pravi poklic.

200 tisoč vojakov je pripeljal

Kitajski uporniški general Ličungjen, ki je bil doslej v sporu s severno kitajsko vlado, je zdaj kapituliral pred maršalom Čang-kajškom ter mu je pripeljal 200 tisoč oboroženih mož z obljubo, da bo mobiliziral za borbo proti Japonci tri milijone vojakov. Kljub temu bo zaradi svojega rovarstva obsojen na smrt.

Helena Kellerjeva zbolela

Iz New Yorka poročajo, da je slovita slepa in gluha pisateljica Helen Kellerjeva težko obolela. Pred kratkim se je vrnila z Japonskega. Zavoljo bolezni na obistih je morala v bolnišnico, kjer so morali izvršiti nevarno operacijo. Operacija je uspela, toda bolnica še ni izven nevarnosti.

Vojna v blatu in ognjenem peklu

Zakopani bojovníki, okužena voda in podgane

Težki nalive, ki so razsajali zadnje dni na šanghajskem bojišču, so povzročili na vseh odsekih tamkajšnje fronte nepopisne razmere. Vsa okolica mesta, kakor tudi veliki mestni predeli so se spremenili v morje sivo rumenega blata.

To blato leze, se zliva počasi, toda žilavo v strelske järke, ki so jih izkopali na obeh straneh z velikanskimi krvavimi žrtvami. Vojaki morajo v teh okoliščinah pretrpeti nepopisne stvari. Pri tem topništvo na obeh straneh ne miruje in eksplozivno grana-te povzročajo najbolj nenavadne učinke.

Mnogo japonskih oddelkov, posebno na šanghajskem severozapadu, je dobesedno obtičalo v peklu iz blata in ognja. Ne morejo ne naprej ne nazaj in letala jih je s težavo oskrbujejo s strelivom in živečem. Posebno zapleteno je reševati vprašanje pitne vode, ker so vodovja v vsem bojnem področju prepolna bolezenskih klic. Vrh

vega se je pojavila silna nadloga v podobni podgan. Podgane vdirajo v čedalje bolj gostih rojih v strelske järke in zaklone in množijo se primeri, da napadajo ranjence in celo poedine straže.

Prekrščena sfinga

Gizeška sfinga, ki je bila znana že pod imenom Hu in Hermahis, je dobila sedaj novo ime Heren ali Horna.

Neka odprava egiptškega urada za arheološka raziskavanja je našla to ime na nagrobnih kamnih v Gizeju. Istočasno so našli na teh nagrobnikih risbe, ki predstavljajo piramide in sfingo. Doslej takšnih risb na nagrobnikih niso poznali.

Novo ime kaže baje na zveze s starim mestom Pitomom, ki je bilo eno izmed »zakladnih mest«, ki so jih Izraelci zgradili za egiptške faraone.

Ali ga bodo skuhal in pojedli?

Na V. taj roredi se same kopajo japonski vojaki za kitajskim bojiščem

Prezident Amerike se je vrnil k svojem

Po veliki govorniški turneji na Zapadu se je ameriški prezident Roosevelt vrnil v Washington, kjer se je dal slikati v krogu najbližnjih sorodnikov

Medved raztrgal krotilca

Strašen konec cigana pred očmi sorodnikov

Pred očmi njegove hčere, odraslega sina in snabe je te dni pobesnel medved raztrgal nekega cigana v danekem kraju Roskil-deju. Vsi poskušali, da bi žival ločili od človeka, so bili zaman, dokler ni neki policijski uradnik s strel iz samokresa medvedu upihnil življenje. Cigana so spravili umirajočega v bolnišnico.

Ciganski krotilec je stopil zvečer v veliko kletko, kjer sta bila spravljena oba njegova medveda, samec in samica, da bi v oddelku za samico nekaj popravil. Med

tem ko je bil notri, naj bi njegov sin s železnim drogom od zunaj držal medvedko v šahu.

Nenadoma pa je samec stegnil svojo šapo skozi ograjo in zagrabil cigana za roko. Sin je zaman poskušal, da bi medveda preganjal s železnim drogom. Med tem se je svigla medvedka na cigana in ga začela s svojimi kremplji strašno obdelavati. Deset minut je trajala borba na življenje in smrt, dokler se ni žival zgrudila od strela in policistovega samokresa.

Junaška kitajska telegrafistka

Pogumna dekleta rumene rase

Število žensk, ki se udeležujejo bojev v kitajskih vrstah, čedalje bolj raste. Posebno dosti jih je okrog Šanghaja. Tam so sestavili bataljon posebno dobro izvežbanih ostrostrelk in ga uvrstili med branilce mesta.

Na nekem odseku v Capeju, kjer so bili spopadi na nož posebno hudi, so našli nič manj nego 120 padlih žensk in deklet.

Poročajo tudi o neki kitajski telegrafistki, 18-letnemu dekletu majhne postave, ki se je zaprla v neko omaro in od tam priuškovala poveljem, ki so jih oddajali Japonci, kateri so bili nje pošni urad zasedli. Telegrafistka je mogla ta povelja pravčasno sporočiti svojim rojakom, kiso potem poskrbeli, da se je velikopotezen japonski napad na severno šanghajsko postajo zrušil ob velikanskih izgubah za Japonce v zasedi. Ko so odkrili telegrafistko

v omaro, je pogrnala sebe in svojo okolico s bombami, ki jo je imela pripravljeno za takšne primere, v zrak.

Mačka — morilka

V okolici Brna so našli 65-letnega kmetu Vladimira Juraka v njegovi postelji mrtvega. Zdelo se je, da je postal žrtev zločina. Brnški detektivi pa so stvar drugače pojasnili.

Ena izmed desk v stropu Jurakove spalnice se je slučajoma zrušila. V enem izmed zadnjih večerov se je plazila domača mačka po postelji, kar so mogli točno ugotoviti po njenih sledovih, in pri tem je desko sprostila, da je padla spečemu kmetu na glavo. Zarjaveli žebelj, ki je motel iz deske, se je zabodel nesrečniku v oko in v možgane ter povzročil njegovo takojšnjo smrt.

Državniki, ki ima čas tudi za sport

Francoski ministrski predsednik Chautemps na tenišču

Opice premaknile kazalce na uri

Ko je prihitelo te dni več sto potnikov na glavno postajo v Kalkuti, da bi se odpeljali z nekim vlakom, ki je odhajal ob tem času, so morali v svoje razočaranje ugotoviti, da so se zakasnili. Vlak je bil odbrzel že pred uro. Ko so potniki zahtevali pojasnila od postajnega načelnika, mož sprva ni mogel pojasniti te stvari.

Potem pa so ugotovili, da sta bila kazalca velike postajne ure prestavljena za celo uro naprej in prestavila so ju bile — opice, ki so se pravkar pripravljale, da prestavijo kazalca neke druge ure. Niso mogli ničesar drugega, nego da so nadležne živali pregnali, kajti streljati jih v Indiji ne smejo.

Kaj odgovarjajo Američani

Pariška revija »Vendemiaire« je zastavila 100.000 Američanom vprašanje: »Kdo bo odgovoren za bodočo vojno?«

30 odstotkov vprašancev je odgovorilo: Nemčija, 19 odstotkov je okrivilo Japonsko, 11 odstotkov pa Rusijo. Na Špansko je odpadlo samo 5 odstotkov vseh odgovorov, na Angleško pa 2 odstotka. Na vprašanje, da-li je bila svetovne vojne kriva ena sama država, ali pa so bile krive splošne razmere, so Američani s 45 odstotki prisodili krivdo eni državi, (Nemčiji) 55 odstotkov pa se jih je izreklo za splošno krivdo.

A N E K D O T A

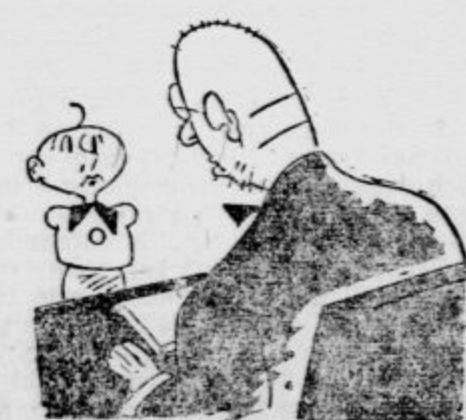
Za svojega bivanja v Poznanju se je naselil Napoleon v hiši tedanjega pruskega prezidenta von Kollerja, ki je članom svoje družine najstrožje prepovedal prikazati se Francozom pred obraz in navezati z njimi kakršne koli stike.

Nenadoma pa je ukazal Napoleon, ki je opazil nenatono izginotje von Kollerjevih družinskih članov, da mu mora prezidentova hči osebno prineči zajtrk.

Von Koller je bil zelo nejevoljen nad tem poveljem. Potem je stopil pred svoje hčere in nagovoril najstarejšo z besedami:

»Friderika, ti si najhča, nisi mi zajtrk!«

VSAK DAN ENA

»Jure, ali mi znaš imenovati kakšno južno rastlino? — Ne oziraj se po razredu, glej mene!«

»Kakteja.«

(Politikona)

Vzajemna posojilnica v Ljubljani, r. z. z o. z. — Miklošičeva cesta 7

nudi za vloge popolno varnost in jih obrestuje po 4% do 5% po dogovoru. Nove vloge so vsak čas v celoti na razpolago.

DAJE TUDI KRATKOROČNA POSOJILA PO NIZKI OBREŠTNI MERI

Rafael Sabatini:

MORSKI KRAGULI

Gusarski roman

A mojster Leigh se ni hotel dati potolažiti. »Oh,« je klavirno stokal, »bolje bi bilo zame, da ne bi veroval v Boga.«

»Kakor tvoj strah ne more ustvariti Boga, tako ga tvoja nejevera ne more izbrisati. Ali ne bi bilo v tvojem sedanjem razpoloženju najbolje, da bi molil?«

»Kaj ne bi hoteli še vi moliti z menoj?« je »prašal lopov v svoji grozi pred tem, kar se je bližalo.

»Storil bom nekaj pametnejšega — sira Johna Külligrewa bom prosil, naj priznane tvojemu življenju.«

»Ne bo vas poslušal.« Bilo je, kakor ga bi ga nekaj davilo.

»Poslušal me bo. Saj gre za njegovo čast. Vdal sem se mu samo s pogojem, da ne stori nikomur drugemu na ladji nič zalega.«

»A jaz se ubil plemiča Lionela.«

»Res je, toda ubil si ga pred sklenitvijo naj-nega dogovora; sir John mi je dal besedo in jo bo držal, ker tako terja njegova čast.«

Težko breme strahu pred smrtjo se je zvalilo

moškemu razbojniku s srca. Seveda je verjetno, da ga je hkratu minila tudi njegova obupana ske-sanost; vsekako je nehal govoriti o pogubljenju niti si ni več belil glave z Oliverjevo vero v pri-hodnje življenje. To je bila konec koncev osebna zadeva sira Oliverja, in mojster Leigh se same-mu sebi ni zdel primerna oseba, da bi izpreobra-čel viteza k drugačnim mislim. Očiščenje svoje lastne duše je mogel zdaj odložiti do druge, bolj nujne prilike.

Zleknil se je nazaj na ležalo, da bi se okrepil s spanjem, čeprav ga je boleča glava motila v tej nameri. Ker se ga je spanec ogibal, bi bil rad začel nov pogovor, ali tovariševo pravilno dihanje mu je povedalo, da je bil sir Oliver ta čas zaspal.

To je razbojnika osupnilo, da, kar jezilo ga je. Kako je mogel človek, ki je živel življenje sira Oliverja, kakor je mogel odpadnik in pogan, ki mu je jutri grozila vrv, tako mirno spati. Zazopnela kršćanska vrnema je gnala Jasperja, da bi zdra-mil spečega in mu prigovarjal, naj se v zadnjem trenutku spravi z Bogom. Človeško sočutje mu je pa šepetalo, da je vendarle bolje, če prepusti iz-občenca miru pozabljenja.

Globoko ga je bilo ganilo, da je sir Oliver v tej uri še utegnil misliti nanj in na to, kako bi ga rešil vešal. Zdelo se mu je tem plemenitejšo, čim dalj je premišljeval o tem, kolikanj je bil sam so-odgovoren, za vse, kar je bil sir Oliver pretrpel. Ta dobrota in ta pogum sta zbudila tudi v njem nekakšno junaštvo. Jel je ugibati, ali ne bi mo-

gel s prostodušnim priznanjem koristiti siru Oli-verju. Ta sklep mu je samemu dobro del in ga — čudno — nekam ohrabil, čeprav si je moral pri-znati, da utegne pomeniti takšno priznanje novo nevarnost za njegovo usodo.

Tako je sedel vso dolgo noč in se gladi po raz-biti glavi ter si krepil duha z mislijo na prvo do-bro in nesebično dejanje, ki se je bil kdaj odločil zanj. Ali podoba je bilo, kakor da bi hotela uso-da presteči njegove namene. Ko so sira Oliverja ob jutrnjem svitu odvedli na zadnjo pot, se ni nihče zmenil za Jasperjevo nujno željo, naj ga ta-kisto predstavijo siru Johnu.

»Zastran tebe nimamo naročila,« ga je kratko zavrnil mornar.

»Že mogoče,« je odvrnil Jasper Leigh. »Saj sir John ne ve, kaj vse mu lahko povem. Pelji me k njemu, da zve resnico, preden bo prepozno.«

»Drži jezik za zobmi,« je revnil mornar in ga sunil s pestjo v obraz, da je Jasper Leigh odletel v kot in se sesedel. Še prežgodaj prideš na vrsto. Za zdaj imamo opravka samo s tem drugim poga-nom.«

»Kar bi mogel povedati, mi tako ne bi koristilo,« je sir Oliver potolažil razburjenega ladjarja, »a hvala ti za dobri namen, ki mi kaže, da si moj prijatelj. Moje roke so zvezane Jasper, drugače bi ti podal roko. Zdrav ostani!«

Sira Oliverja so odvedli ven na svetlo sonce, ki ga je po dolgih urah v temni luknji malone oslepilo. Slutil je, da ga mislijo spraviti v kajuto

in vprizoriti z njim burko kratke sodne obravna-ve. Toda na srednji palubi jih je ustavil neki čast-nik ter jim ukazal, naj počakajo. Sir Oliver se je spustil na zvitek konopcev, predmet radovednosti surovim mornarjem. Vsi so se gnetli na spred-njem gradilu in pri linah, da bi videli slavnega gusarja, nekdanjega cornskega plemiča.

Seveda, ko je tako sedel v svojih krasnih arab-skih oblekah, je bilo težko spoznati v njem an-gleškega viteza. Leno je bingljalo z rjavimi, miš-častimi nogami, in na ogorelem kraguljem obrazu z jasnimi agatnimi očmi in črno šiljasto brado se mu je zrcalil neskaljeni mir usodoverja. Ta stolič-na neomajnost bližnje smrti je celó otoplelim mor-narjem zavezala jezike. Dasi ga je zavlacanje najbrž mučilo, vendar tega navzven ni kazal. Tr-de oči so mu sicer nestalno begale okrog, a ne iz notranjega nemira; iskale so Rozamundo, v upa-nju, da jo pred poslednjim, smrtnim potovanjem vsaj še enkrat zagledajo.

Toda Rozamunda je bila v kajuti. Ves čas je bi-la tam, in ta odlog je bil njeno delo.

ŠTIRINDVAJSETO POGlavJE

SODNIKI

Ker na »Srebrni čapli« ni bilo ženskega bitja, ki bi mu bili mogli zaupati Rozamundo v varstvo, so se lord Henry, sir John in ladijski zdravnik mojster Tobija na vse pretege ukvarjali z njo, ko so jo omamljeno in skoraj nezavestno prinesli v kajuto.

MALI OGLASI

Službo dobi

Beseda 1 Din, davak 3 Din, za sifro ali tajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Krojaškega pomoč-nika in vajenca sprejemam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

Stenotipistko izveščano, sprejme za šest tednov notar v Ribnici.

Služkinjo vedno kuha, samo z daljši-mi sprejemami. Vrstovška 27, levo od to-bačne tovarne.

Pletiljo dobro mod, za Zagreb, — sprejemam, Alica Škrobil, Ljubljana, Dravska ul. 8.

Služba isče

Vrsta beseda 50 par, do-vek 3 Din, za sifro ali tajan-je naslova 5 Din; naj-manjši znesek 17 Din.

Natakarica želja po štirih letih službo-vanja premostiti mesto, Re-flektira samo na ugodne ter dobro ideje gostine. Naslov v vseh poslovalni-cah Jutra.

17leten fant zdrav in močan, išče službo kot raznašalec, sluga ali kaj silčnega, kolezar, v okolici in mestu popolnoma znan, sprejme mesto proti vsaki plači. Cenj. ponudbe na ogl. odd. Jutra pod znatko »Pridene«.

Brivsko-frizerski pomočnik dober delavec, išče službo. Dela željno in vodno on-dulacijo. Nastop in plača po dogovoru. Rafael Alta-raz, Ljubljana, Poljanska 51.

Pouk

Beseda 1 Din, davak 3 Din, za sifro ali tajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Francoščino in klavir privatno poučuje A. Potoč-nik, strok. dipl. v Parizu. — Večletna učna praksa. — Cena zmerna. — Tržaška cesta 1/1. (oz. Grobarjeva 21/1).

G. Th. Rotman:

Gospod Kozamurnik postane umetni jahač

18

Ko je Peter čez nekaj minut muzej se spet pristopil k vozičku, ga je našel malone praznega: konj je bil požrl skoraj vso zelenjavo in je stal z nedolžnim obrazom in napetim trebuhom zraven njega. Strah in groza, kako se je Peter razkoračil!

Kapital

Beseda 1 Din, davak 3 Din, za sifro ali tajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Hranilne vloge kupite ali prodate potem moje posred-najboljše

RUDOLF ZORE Ljubljana, Gledališka ulica 12, telefon 36-10.

Med mestom in deželo posreduje »Jutrova« mali oglašnik

Lepo sobo opremljeno, oddam v svo- okirbo ali brez. Bohoričeva 24a, vila v vrtu.

Informacije

Beseda 1 Din, davak 3 Din, za sifro ali tajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Izjava Podpisani osem plačnik za dolguje, napravljen — moje zene Olge Korosec, — Slavko Korosec.

Dvignite dospele

ponudbe

Boljša, Bežigrad ali oko-lica. Brez posredovalca 300.000. Cel dan odsotna. Donosna. Dobra gospodinja. Dobra ideja. Drž. uradnik. Dober plačnik. Diskretna. Zajemljena. Feš in simpatič-na. Grem kamorkoli. Hra-stov les. Hvaležna. Jesen. Jamski les. Iščem srečo. Iskreno posredstvo. Izlozba. Izveščana. Korenine. Kav-cija 99. Klavir. Lepa pis-va. Lepa eksistenca. Lepa prilika. Ljubljana mesto. Lepo. Mirna. Mirna stranka. 600. Marljiva 880. Moderni stroji. Mlada. Malo rabljen. Modisterija. Mlada in agil-na. Nizka cena. Nova hiša. Najmodernejša. Nujno. Na prometu. Ohranjen. Prilika. Prijateljica. Pričen fant. Priložitostni nakup. Plačam. Resno 60. Resno 1907. Res-nost. Stalno nameščenje. Skupna sreča. Svoboda. Stalna drž. uradnik. Šopet-nik. Toten reden plačnik. Tivoli stalno. Takojeje plačilo. Usoda. Udobnost. Uradnik. Uprava. Vestno delo dobra plača. Vozček. Zadržljivost. Značajna. Za-stopnik 1907. Zdrava obrt. Zmožen krojač. Za denar. Ziveti hočem. 1700. 2417. 150.000. 50. 777.

Posest

Beseda 1 Din, davak 3 Din, za sifro ali tajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Pisalni stroj rabljen, kupm. Tipkane ponudbe pošljite na Kralj Franca, Zavrh 2, p. Tro-jane.

Stanovanja

Beseda 1 Din, davak 3 Din, za sifro ali tajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Dvosob. stanovanje za takoj ali pozneje isčem. Ponudbe pod sifro »Tri osebe« na ogl. odd. Jutra.

Iščem stanovanje

za november iz 3 ali 4 sob in vsem pritliklami v po-ljanskem okraju. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Bližina gimnazije«.

3-sobno stanovanje

komfortno, isčem za decem-ber ali januar. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod znatko »Natančno«.

Sobo odda

Beseda 1 Din, davak 3 Din, za sifro ali tajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Garsonjero v visokem pritličju, pri-pravno za pisarno, oddam boljši osebi 1. novembra. Pojasnila: Realjeva 6, pri hišnici.

Prazno sobo

poseben vhod, oddam čisti osebi, lahko kakoj. Rihar jeva 2, na obrtno šolo, ob Gradščici.

Razno

Suhe gobe

kupuje Sever & Ko Ljubljana Gospodarska c. 5

Opremljeno sobo

pos-bim vhodom, soln- ali dve osebi, oddam Ne-botičnik V. nad.

Prazno sobo

posebnim vhodom, soln- no, parket, elektrika, takoj oddam. Sokolska 14.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

Petek 15.: Zaprt.

Sobota, 16.: Beraška opera. Izven.

Nedelja, 17.: ob 15. uri: »Drc. Izven. Cene od 20 din navzdol.

ob 20. uri: Pesem s ceste. Izven Cene od 20 din navzdol.

OPERA

Začetek ob 20. uri

Petek 15.: Zaprt.

Sobota, 16.: Navihanka. Izven. Cene od 30 din navzdol.

Nedelja, 17.: ob 20. uri: Prodana nevesta. Izven. Gostovanje basista g. Josipa Kri-žaja. Znižane cene od 30 din navzdol.

Prihodnja noviteta

bo uprizaritev Doniz-zattijeve opere »Linda di Chamounix« z gos-tom gđeno Zvonimiro Župevčev v naslov-ni partiji. Opera nudi koloraturki nešteto možnosti, da uveljavi vse glasovne sposo-bnosti, ker stavlja na pevce velike zahteve. Krstna predstava te opere, ki se je izjav-la prvič leta 1842, je prinesla komunistu najvišje odlikovanje ter mesto ravnatelja cesarskih gledališč. Libreto je učinkovit, glasba melodiozna in tipično romanskega značaja. Muzikalno vodstvo ima dirigent Neffat, režijo prof. Šest.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Petek, 15. oktobra: zaprt.

Sobota, 16. oktobra ob 20. uri: »Najboljša ideja teta Olge«. Red D.

Naročniki »Jutra« so za-varovani za 10.000 Din.

KUPIMO

večje množine suhih bukovih plohov, debe-line 40, 60, 70 in 80 cm, kakor tudi bukov-e hlode v debelinah nad 30 cm.

Ponudbe staviti tvrdki

REMEC — Co. tovarna upognjenega pohištva, DUPLICA, Kamnik.

Najslajša in najboljša

krepljena pijača je

BERMET — VINO,

črnina iz Fruške gore,

Sremski Karlovci. — Gostilničarji nudite to špeci-jaliteto svojim gostom. V sodečih od 50 l naprej ga razpošilja: B. Marinkov, Sremski Karlovci. Fruška gora.

MARIJA CELARC

roj. Vehar

Pogreb bo v soboto, dne 16. t. m. ob 16. pop. iz hiše žalosti Rožna dolina c. III. št. 5 na pokopališče Vič.

Ljubljana, 14. oktobra 1937.

Žalujoci rodbini CELARC-GOLUH

Kupuj

domače

blago!

Delodajalci pozor!

Vaša bodočnost je ogrožena, ako me takoj ne zaposlite. Sem korespondent (5 jez.) - knjigovodja - strojevisec. — Cenjene ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod sifro: »Povem zakaj«.

KLIŠEE

ENO IN VEČBARVNE Jugografika SV. PETRA NASIP ST. 73

Prilika

ugodnega nakupa treniskotov, hubertusov, obleke, perila itd.

Presker

Sv. Petra cesta 14

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

Petek 15.: Zaprt.

Sobota, 16.: Beraška opera. Izven.

Nedelja, 17.: ob 15. uri: »Drc. Izven. Cene od 20 din navzdol.

ob 20. uri: Pesem s ceste. Izven Cene od 20 din navzdol.

OPERA

Začetek ob 20. uri

Petek 15.: Zaprt.

Sobota, 16.: Navihanka. Izven. Cene od 30 din navzdol.

Nedelja, 17.: ob 20. uri: Prodana nevesta. Izven. Gostovanje basista g. Josipa Kri-žaja. Znižane cene od 30 din navzdol.

Prihodnja noviteta

bo uprizaritev Doniz-zattijeve opere »Linda di Chamounix« z gos-tom gđeno Zvonimiro Župevčev v naslov-ni partiji. Opera nudi koloraturki nešteto možnosti, da uveljavi vse glasovne sposo-bnosti, ker stavlja na pevce velike zahteve. Krstna predstava te opere, ki se je izjav-la prvič leta 1842, je prinesla komunistu najvišje odlikovanje ter mesto ravnatelja cesarskih gledališč. Libreto je učinkovit, glasba melodiozna in tipično romanskega značaja. Muzikalno vodstvo ima dirigent Neffat, režijo prof. Šest.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Petek, 15. oktobra: zaprt.

Sobota, 16. oktobra ob 20. uri: »Najboljša ideja teta Olge«. Red D.

Naročniki »Jutra« so za-varovani za 10.000 Din.

Kupuj

domače

blago!

Najslajša in najboljša

krepljena pijača je

BERMET — VINO,

črnina iz Fruške gore,

Sremski Karlovci. — Gostilničarji nudite to špeci-jaliteto svojim gostom. V sodečih od 50 l naprej ga razpošilja: B. Marinkov, Sremski Karlovci. Fruška gora.

MARIJA CELARC

roj. Vehar

Pogreb bo v soboto, dne 16. t. m. ob 16. pop. iz hiše žalosti Rožna dolina c. III. št. 5 na pokopališče Vič.

Ljubljana, 14. oktobra 1937.

Žalujoci rodbini CELARC-GOLUH

IVAN KOŠIR

TRGOVEC IN POSESTNIK

danes po daljši bolezni nenadoma preminul.

Blagokojnik, ki je bil od vsega početka nepretrgoma član načelstva, si je pridobil za zavod neminljivih zaslug.

Pogreb nenadomestljivega pokojnika bo v soboto, dne 16. t. m. ob 15.30 uri v škofji Loki iz hiše žalosti na mestno pokopališče.

Slava njegovemu spominu!

ŠKOFJA LOKA, dne 14. oktobra 1937.

NACELSTVO IN NADZORSTVO